

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 16.8.2023 hyväksynyt seuraavan malminetsintälupaa ja siihen liitettyä täytöntöönpanomääräystä koskevan hakemuksen:

Hakija: AA Sakatti Mining Oy
Alueen nimi: Sakatti
Lupatunnus: ML2012:0036
Alueen sijainti ja koko: Sodankylän kunta, 493,3 ha

Päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitusaika on 30 päivää päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta. Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Päätös on nähtävillä Tukesin kotisivulla ([Malminetsintäluvut ja valtaukset | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)) sekä alueen Sodankylän kunnan kuulutuskanavissa.

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai Ilkka Keskitalo puh. 050 432 3759

Kuulutettu 16.08.2023

Pidetään nähtävänä 22.09.2023 asti

AA Sakatti Mining Oy
PL 38 (Tuohiaavantie 2)
99600 SODANKYLÄ

**PÄÄTÖS MALMINETSINTÄLUVAN VOIMASSAOLOAJAN JATKAMISESTA JA SITÄ KOSKEVA MÄÄRÄYS
TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA**

Hakija: AA Sakatti Mining Oy
Y-tunnus: 2436768-3
Suomi

Yhteystiedot:
Tuohiaavantie 2
99600 SODANKYLÄ

Lisätietoja antaa:
Pertti Lamberg
pertti.lamberg@angloamerican.com
+358 40 128 3988

Alueen nimi ja sijainti: Sakatti, Sodankylä

Hakemus on tullut vireille 24.2.2023. Viranomaisen on tehnyt hakemustarkastuksen ja todennut hakemuksen täyttävän kaivoslain 34 §:n vaatimukset, ja liitteenä olevan täytäntöönpanomääräyshakemuksen täyttävän kaivoslain 169 §:n vaatimukset. Hakemuksen lupatunnus on ML2012:0036 ja kaivoslain 34 §:n mukainen etuoikeuspäivämäärä 24.2.2023.

Hakemuksen tarkoitus: Malminetsintä kaivoslain (621/2011) 5 §, 9 § ja 32 §:n tarkoittamalla tavalla

MALMINETSINTÄLUPAPÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) **myöntää** kaivoslain (621/2011) nojalla AA Sakatti Mining Oy:lle malminetsintäluvan nimeltä "Sakatti" lupatunnuksella **ML2012:0036**. Tällä luvalla jatketaan malminetsintäluvan voimassaoloa täytäntöönpanomääräyksellä. Hakija on jo aiemmin saanut luvan malminetsintään soidensuojelualueella ympäristöministeriöltä täytäntöönpanomääräyksellä, jossa todetaan, että välitön täytäntöönpano ei vaaranna alueen suojelua. Päätöksestä ei valitettu.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetty edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.

Malminetsintäluvan nojalla luvanhaltijalla on oikeus omalla ja toisen maalla tässä luvassa mainitulla alueella (malminetsintäalueella) tutkia geologisten muodostumien rakenteita ja koostumusta sekä tehdä muita kaivostoimintaa valmistelevia tutkimuksia ja muuta malminetsintää esiintymän paikallistamiseksi sekä sen laadun, laajuuden ja hyödyntämiskelpoisuuden selvittämiseksi sen mukaan kuin tässä malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään. Malminetsintälupa ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen.

Päätöksen voimassaolo

Malminetsintälupa on **voimassa tällä päätöksellä enintään vuoden (1)** päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaolon jatkamiselle. Hakija on antanut selvityksen hakemuksen kohteena olevalla alueella tehdyistä tutkimuksista ja niiden tuloksista ja osoittanut, että tutkimuksia tarvitaan edelleen. Mikäli luvanhaltija haluaa pienentää voimassaolevaa malminetsintälupaa sen voimassaoloaikana tai luopua siitä kokonaan, tulee luvanhaltijan toimittaa kaivosviranomaiselle hakemus joko osittaisesta tai koko malminetsintäalueen raukeamisesta (Kaivoslaki 621/2011, 60 §, 61 §, 66 §, 67 §).

Päätöksen täytäntöönpano

Kaivoslain (621/2011) 168.1 §:n mukaisesti malminetsintälupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on saanut lainvoiman ja lupapäätöksessä määrätyt velvoitteet on suoritettu. Kaivosviranomaisen voi kuitenkin kaivoslain (621/2011) 169 §:n nojalla antaa päätöksen täytäntöönpanomääräyksen perustellusta syystä hakijan pyynnöstä, jolloin luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Jos asianomaisen toimenpiteen suorittaminen edellyttää muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on saanut lainvoiman tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta. Päätöksen lainvoimaisuus tulee tarkistaa luvassa mainitulta hallinto-oikeudelta valitusajan päättymisen jälkeen. AA Sakatti Mining Oy on 24.2.2023 hakenut jatkoaikahakemuksen yhteydessä päätöksen täytäntöönpanomääräystä kaivoslain 169 §:n mukaisesti ja perustellut hakemuksessaan täytäntöönpanomääräyksen tarpeen.

Tukes määrää kaivoslain (621/2011) 169 §:n nojalla, että tämän lupapäätöksen lupamääräyksessä 1 (menetelmät 1–2) kuvattuihin yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä annettuja lupamääräyksiä noudattaen.

Toimenpiteet on suoritettava tässä malminetsintäluvan jatkoaikapäätöksessä annettuja lupamääräyksiä noudattaen. Luvanhaltija voi tämän lisäksi ryhtyä myös sellaisiin malminetsintätutkimuksiin, joihin ei kaivoslain (621/2011) 7 ja 9 §:n nojalla vaadita malminetsintälupaa.

Hakijalla jo olemassa olevat luvat

Ympäristöministeriö myönsi poikkeamisluvan (VN/3324/2020) malminetsintään Sodankylän Viiankiaavan soidensuojelualueella sijaitsevalle malminetsintäalueelle. Lupa on voimassa 31.12.2025 asti.

Lapin ELY-keskus on 17.4.2018 myöntänyt luonnonsuojelulain 24 §:n mukaisen lupa poiketa Uusitalon luonnonsuojelun alueen (YSA 200649) rauhoitusmääräyksistä. Poikkeuslupa on määrätty olemaan voimassa yhtä kauan, kuin aluetta koskeva malminetsintälupa ja siihen myönnetty jatkoaikapäätökset.

Malminetsintäalueen tiedot

Pinta-ala: 493,3 ha

Alueen nimi: Sakatti

Sijainti: Sodankylä.

Viiankiaapa, Sattasen kylän koillispuolella.

Alueen tarkempi sijainti ja rajat ilmenevät tähän päätökseen liitetystä lupakartasta (Liite 1). Lupa-alueesta on rajattu pois tiedossa olevat esteet. Malminetsintää ei saa suorittaa tällä luvalla, eikä jokamiehenoikeudella 150 metriä lähempänä asumiseen tai työntekoon tarkoitettua rakennusta, yksityistä pihapiiriä tai erityiseen tarkoitukseen otetuilla alueilla. Jokamiehenoikeuksiin kuuluvalla liikkumisella ei myöskään saa aiheuttaa haittaa tai häiriötä muille ihmisille tai luonnolle.

Alueesta tarkemmin

Alue rajoittuu oikeusvaikutteisen Kelujärvi - Rajala osayleiskaava-alueelle. Alueet on osayleiskaavassa osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) ja luonnonsuojelualueiksi (SL). Alueelle on osoitettu myös erityismerkinnöin maiseman monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue (ma), sekä suojeltujen ja silmällä pidettävien kasvien ja eläinten esiintymisalue (sl). Lisäksi alueen halki kulkee aktiivisessa käytössä oleva moottorikelkkaura.

Malminetsintäalue ML2012:0036 Sakatti sijoittuu lähes kokonaisuudessaan Viiankiaavan Natura-alueelle (FI 1301706). Viiankiaapa kuuluu soidensuojelun perusohjelmaan ja pääosa siitä on suojeltu luonnonsuojelulain mukaisena luonnonsuojelualueena (851/1988). Osittain Natura-alueen suojelu on toteutettu perustamalla yksityisiä luonnonsuojelualueita, jotka sijoittuvat reuna-alueille. Viiankiaapa on hyväksytty Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin mukaisena yhteisön tärkeänä pitämänä alueena (SCI -alue) ja ilmoitettu lintudirektiivin mukaisena erityisenä suojelualueena (SPA -alue).

Malminetsintäalue sijoittuu myös yksityiselle luonnonsuojelualueelle (YSA200649) ja malminetsintäalueen välittömässä läheisyydessä, pohjoispuolella on Viiankiaavan luonnonsuojelualue (yksityinen suojelualue, YSA200153).

Otaksuma mineraaleista

Yhtiö tutkii alueella Sakatin Cu-Ni-PGE esiintymää. Olemassa olevaan tutkimustietoon perustuen hakija tietää alueelta löytyvän useita eri metalleja: nikkeliä (Ni), kuparia (Cu), kobolttia (Co), platinaa (Pt), palladiumia (Pd), kultaa (Au) ja hopeaa (Ag). Arvio kaivosmineraaleista perustuu Anglo American Exploration B.V. vuodesta 2004 eteenpäin suorittamiin tutkimuksiin. Vuonna 2016 esiintymän hyödyntämiskelpoisuudesta valmistui ensimmäinen tutkimus, ns. alustava arviointi (conceptual study) sekä mineraalivarantoarvio. Monimetalliesiintymän nyt tunnetut mineraalivarannot ovat noin 44,4 miljoonaa tonnia (2016).

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset lupamääräykset (velvoitteet ja rajoitukset)

1. Määräys malminetsintätutkimusten sallituista ajankohdista ja menetelmistä, sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista

Tämän malminetsintäluvan nojalla on sallittua suorittaa seuraavia malminetsintätoimenpiteitä ja soveltaa seuraavia malminetsintämenetelmiä:

Tämän malminetsintäluvan nojalla on sallittua suorittaa seuraavia malminetsintätoimenpiteitä ja soveltaa seuraavia malminetsintämenetelmiä:

1. Geofysikaaliset ja geokemialliset tai vaikutuksiltaan edellisiin verrattavat tutkimusmenetelmät
2. Koneellisesti tehtävät maaperä- ja kallioperänäytteenotto (moreeni-, ura- ja pistenäytteet, kairaus)

Viiankiaavan Natura- ja soidensuojelualueella kairaustoimintaa saa suorittaa ainoastaan talvikausien aikana, kun olosuhteet työskentelyalueella ovat talviset ja maaperä on roudassa. Tutkimukset tulee suorittaa kuten lupamääräyksissä 8, 9 ja 13 niitä on tarkennettu.

Perustelut: Hakija on esittänyt hakemuksessaan nämä tutkimusmenetelmät ja kaivosviranomaisen arvioi ne tarpeellisiksi, jotta alueen mineraalipotentiali saadaan tehokkaasti tutkittua. Jotta mahdolliselle jatkoluvalle edellytetty vaade tehokkaasta malminetsinnästä toteutuu, tässä lupamääräyksessä tarkoitettujen toimenpiteiden tulee pääosin olla suoritettuina. Tässä päätöksessä sallituilla näytteenottomenetelmillä toteutettu malminetsintä on kaivoslain (621/2011) tavoitesäännöksen mukaisesti taloudellisesti tehokasta ja ekologiset vaikutukset huomioivaa.

2. Määräys tutkimustöitä ja -tuloksia koskevasta selvitysvelvollisuudesta

Malminetsintäluvan haltijan on vuosittain toimitettava kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista. Tutkimustöitä ja -tuloksia koskevaan vuosittaiseen selvitykseen on sisällytettävä: käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät, yhteenveto tehdyistä tutkimuksista ja pääasialliset tulokset. Kaivosviranomaisen voi ohjeistaa hakijoita tarkemmin raportoinnin muodosta ja ajankohdasta. Ohje löytyy Tukesin internet-sivuilta. Kunkin kalenterivuoden tutkimustöistä ja -tuloksista on raportoitava seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä, ellei toisin ohjeisteta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 14 § ja, VNn kaivostoiminnasta (391/2012) 4 §.

3. Määräys jälkitoimenpiteiden ajankohdasta ja ilmoittamisesta kaivosviranomaiselle

Kun malminetsintälupa on rauennut osittain, kokonaan tai peruutettu, malminetsintäluvan haltijan on raukeavilta alueilta;

- 1) välittömästi saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Malminetsintäluvan haltijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, malminetsintäalueeseen kuuluvien

kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on lisäksi tehtävä erityisellä poronhoitoalueella asianomaiselle Oraniemen paliskunnalle. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

2) kuuden kuukauden kuluessa luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietoaineisto ja kirjallinen esitys edustavasta otoksesta kairasydämiä. Kaivosviranomaisen ohjeistaa hakijoita tarkemmin raportoinnin muodosta. Ohje löytyy Tukesin internet-sivuilta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011), 15 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012), 5 §.

4. Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta

Malminetsinnästä tässä luvassa sallituilla menetelmillä (lupamääräys 1, menetelmät 1–2) ei synny kaivannaisjätettä. Malminetsintäluvan haltija on silti aina velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 13 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 3 §.

5. Määräys ilmoitusvelvollisuudesta koskien malminetsintäalueen maastotöitä ja rakennelmia

Malminetsintäluvan haltijan on hyvissä ajoin etukäteen ilmoitettava kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille (sekä näihin rinnastettaville, Kaivoslaki 5.2 §) ja muille oikeudenhaltijoille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista. Ilmoitus on lisäksi tehtävä asianomaiselle Oraniemen paliskunnalle. Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava maastotöistä toimialallaan yleistä etua valvoville viranomaisille:

- Tukesille,
- toimivaltaisen ELY-keskuksen ympäristövastuualueelle,
- Metsähallituksen luontopalveluille
- Mikäli alueelta löydetään tutkimusten yhteydessä muinaismuistolaissa tarkoitettuja kohteita, tulee luvan haltijan toimia niin kuin muinaismuistolaissa todetaan. Hakijan tulee ilmoittaa edellä mainituista kohteista viipymättä alueelliseen Lapin maakuntamuseoon.

Ilmoituksen sisällöstä on säädetty Vna kaivostoiminnasta 2 §:ssä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 12 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 2 §.

6. Määräys malminetsintäalueen koon pienentämisen aikataulusta

Kaivosviranomaisen ei näe tässä vaiheessa tarvetta malminetsintäalueen pienentämiselle. Tutkimuksia voidaan pitää perusteltuna koko ML2012:0036 alueella. Jos luvan haltija haluaa pienentää voimassa olevaa malminetsintälupaa tai luopua siitä kokonaan, tulee luvan haltijan

tehdä ilmoitus joko osittaisesta tai koko malminetsintäalueen raukeamisesta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 11 §, 51 §, 67 §). Olettaessa huomioon alueen koko, tutkimussuunnitelma ja sen perustelut, sekä seikka, etteivät luvassa sallittavat malminetsintätoimet nykyisen aluerajauksen sisällä estä tai vaikeuta olennaisesti muita alueeseen kohdistuvia käyttötarpeita, voidaan tutkimuksia pitää perusteltuna koko alueelle.

7. Määräys vakuuden asettamisesta

Malminetsintäluvalle **ML2012:0036** on asetettu lupakohtainen **30 000 euron** suuruinen vakuus, joka on vakuustalletuksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain (621/2011) 15 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan korvaamista, sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten. Tämä vakuusmäärä on linjassa vastaavien malminetsintälupapäätösten kanssa alueen luonne huomioiden. Kaivoslain 73 §:ssä tarkoitettu luvan siirto ei vapauta vakuutta.

Luvanhakija asettaa Tukesin aiemmin määräämän vakuuden lisäksi **omaehtoisen vakuuden**, jonka määrä on **25 000** euroa. Tämä summa tullaan asettamaan pankkitalletuksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain (621/2011) 15 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan korvaamista, sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten, siitä huolimatta vaikka Tukes ei sitä ole vaatinut.

Tämän päätöksen jälkeen kokonaissumma vakuustilillä on kokonaisuudessaan tämän jälkeen **55 000** euroa.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 107, 109, 110 ja 111 §. Vakuus asetetaan kaivosviranomaisen arvion perusteella, joka perustuu malminetsintäalueilla suoritettun valvontatyön kautta saatuihin havaintoihin. Valvontahavaintojen perusteella tyypillisimpien malminetsintäalueilla sattuvan vahingon suuruusluokka on linjassa tässä luvassa määrätyn vakuuden kanssa. Kaivosviranomainen on arvioinut toiminnan laatua ja laajuutta (lupamääräys 1), toiminta-alueen erityispiirteitä, sekä luvassa säädettyjä velvoitteita lupamääräykset huomioiden ja päätyneet määrättyyn vakuuteen. Luvassa sallitut geofysikaaliset- ja geokemialliset tutkimusmenetelmät tai maaperä- ja kallioperänäytteenotto eivät aiheuta merkittävää vahinkoa ympäristölle tai luonnolle, kun tutkimustyö suoritetaan lupamääräyksiä noudattaen. Malminetsinnästä johtuvia tyypillisiä maanomistajalle aiheutuvia vahinkoja ovat lähinnä yksittäiset puustovahingot. Luvassa on kielletty luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen lajien vahingoittaminen tai vaarantaminen. Koska alueella on sellaisia, niitä varten on annettu tarkat rajoitukset. Vakuudessa on huomioitu myös alueella tai sen läheisyydessä olevat suojelualueet. Lähtökohteisesti luvanhaltijan urakoitsijoilla on erillinen vastuuvakuutus tutkimustoimissa aiheutuneita ennakoimattomia vahinkoja varten. Kaivosviranomainen harkitsee luvan siirron tai muuttamisen yhteydessä, onko vakuuden suuruutta tarkistettava.

8. Määräykset malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa (621/2011) kiellettyä seurausta

Malminetsintä sekä malminetsintäalueella liikkuminen ja muu alueen käyttö on rajoitettava tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Tutkimustyö on suoritettava ” *Sakatti-*

malminetsintäalueen jatkolupahankkeen natura-arviointi 2023” - esitetyillä ja hakemuksen liitteessä 1 kuvattuja toiminnan vaikutuksia lieventäviä toimenpiteitä noudattaen. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta eikä merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa. Luonnonolosuhteilla tarkoitetaan alueen pohja- ja pintavesioloja, lämpö- ja kosteusoloja sekä kasvien kasvupaikkatekijöitä.

Tämän päätöksen liitteessä 1 tarkoitetulla malminetsintäalueella ja 30 metrin etäisyydellä sen rajasta toiminnan kannalta välttämättömään liikkumiseen suunnitelluilla reiteillä ei tarvita erillistä maastoliikennelupaa, kun liikkuminen tapahtuu ennalta esitettyjen reittien mukaan. Tutkimustyön kannalta välttämättömiin kairaus-toimenpiteisiin saa käyttää alueen vettä, mutta jos kairauksessa käytettävän veden määrä ylittää 100m³/vrk, on toimittava siten kuin vesilain (587/2011) 2. luvun 15 §:ssä todetaan. Tutkimustöitä tehtäessä on otettava aina huomioon ympäristönsuojelulain (527/2014) 17§:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto. Malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksi luonnonolosuhteissa, eikä merkittävää maisemallista haittaa.

Malminetsintäluvan haltijan on kairauksen päätyttyä tulpattava kairareivät teräksisen maakairausputken paikalleen jäädessä mansettitulpalla pohjaveden maanpinnalle nousun estämiseksi. Kairaputket on katkaistava noin 0,10–0,20m pituuteen läheltä maanpintaa, kairaputken päät on peitettävä metallisella suojahatulla ja merkittävä selvästi huomiovärillisin puupaaluin, joissa on kairauspaikan tunnisteet ja heijastin. Kairauksessa käytetty jäähdytysvesi on pyrittävä kierrättämään suljetussa systeemissä. Käytettävä jäähdytysvesi on otettava ensisijaisesti lähimmästä kairanreistä. Kairakohteiden jätehuolto sekä siistiminen on tehtävä välittömästi töiden loputtua kohteella.

Perustelut: Malminetsintäluvan haltijan on luovuttuaan malminetsintäluva-alueesta tai sen menetettyään viipymättä saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan (621/2011) 11 ja 15 §.

9. Määräykset yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista

Vaikka tässä malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät eivät vaikuta laajasti ympäristöön, malminetsintäluvan haltijan on oltava kuitenkin riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

Tässä malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät on kirjattu lupamääräykseen 1. Sallituilla malminetsintämenetelmillä ei vaikeuteta oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista, ei aiheuteta olennaista haittaa muulle elinkeino toiminnalle eikä merkittävää maisemallista haittaa. Sallituilla tutkimustoimilla ei myöskään aiheuteta merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta, kun tutkimukset suoritetaan päätöksessä sallituilla menetelmillä sallittuina ajankohtina.

Tällä malminetsintäluvalla ei ole tarkoituksena tehdä koelouhintaa taikka laajuudeltaan tai vaikutuksiltaan sitä vastaavia toimenpiteitä, eikä toimintaa myöskään ole suunniteltu asemakaava-alueelle. Sallittujen, kohteella hetkellisesti suoritettavien tutkimustoimien ei voida myöskään

katsoa häiritsevän merkittävästi Suomen pesimälintuja, jotka ovat suurelta osin luonnonsuojelulailta rauhoitettuja, kun tutkimuksissa noudatetaan määrättyjä aikarajoituksia ja lieventämistoimia. Suomessa seurataan lajien uhanalaisuutta, ja lajien uhanalaisuustilanteen voi tarkastaa Punaisen kirjan verkkopalvelussa (YM & SYKE, 2019), joka löytyy osoitteesta <https://punainenkirja.laji.fi>. Kirjassa on mainittu myös aina uhanalaisuuteen johtaneet syyt ja uhkatekijät tulevaisuudessa. Tässä luvassa sallittuja malminetsintämenetelmiä ei mainita kirjassa syiksi tai tulevaisuuden uhkatekijöiksi.

Hakemusalueella on useita rauhoitettujen ja luontodirektiivin liitteen IV (b) tiukkaa suojelua vaativien kasvilajien esiintymiä. Rauhoitetun kasvilajin hävittäminen on luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan kielletty.

Malminetsintäaluetta on uhanalaisen suuren petolinnun pesäviiri. Mikäli pesän todetaan olevan käytössä, petolinnun tahallinen häiritseminen, erityisesti lisääntymisaikana (15.3–31.7 välisenä aikana 1100 m suojavähykkeellä), tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklin kannalta tärkeillä paikoilla on kielletty. Suuren petolinnun pesäpuu, jossa oleva pesä on säännöllisessä käytössä ja selvästi nähtävissä, on rauhoitettu.

Viihkeäaavan Natura- ja soidensuojelualueella kairaustoimintaa saa suorittaa ainoastaan talvikausien aikana, kun olosuhteet työskentelyalueella ovat talviset ja maaperä on roudassa. Lupa-alueella sallitaan kairaus Natura-alueella esitetyillä (hakemuksen liite 1) kohteilla, joita on yhteensä 144 kappaletta. Suojelualueiden ulkopuolella kantavalla kangasmaalla timanttikairaus voi tehdä myös muuna kuin talviaikana, kairapaikkojen suunnittelussa tulee huomioida ympäristökartoitukset ja uhanalaistiedot. Edellisten kairauksien seurannan tulosten perusteella vaikutusalueet ovat kangasmaiden seuranta-kohteilla keskimäärin noin 3,2 metriä kairareistä, puustoisilla (yhdistelmätyypin) suokohteilla noin 1,2 metriä kairareistä. Tästä huolimatta kairauspaikat ja -reitit suojellisesti arvokkaan lajiston esiintymien lähellä on suoritettava riittävin suojavähykkein. Suojavähykkeet tulee olla pääsääntöisesti reiteillä n.15 m ja kairareikien läheisyydessä n.30 m. Suojavähykkeen riittävyttä voidaan tarkistaa ja sopia tarvittaessa tapauskohtaisesti. Malminetsintäaluetta tulee esittää hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen Tukesille. Lisäksi tutkimussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi toimivaltaiselle Lapin ELY-keskukselle ja Metsähallitukselle.

Tutkimukset on suoritettava ”*SAKATTI-MALMINETSINTÄALUEEN JATKOLUPAHANKKEEN NATURA-ARVIOINTI 2023*” kohdassa 7 esitetyin lieventävin toimenpitein ja järjestämällä arvioinnissa kohdassa 8 kuvattu vaikutusten seuranta.

Perustelut: Tutkimussuunnitelman esittämisvelvollisuudella varmistetaan, että toimenpiteisiin voidaan tarvittaessa valvonnallisesti puuttua. Samalla Tukesin on mahdollista kaivoslain valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia lisämääräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta. Natura-vaikutusten arviointi on suoritettu luonnonsuojelulaisissa määritellyn menettelyn mukaisesti ja siihen lausuntojen mukaan arviointi on ollut riittävä vaikutusten arvioimiseksi. Kaivoslaki (621/2011) 11 § ja 12 §, VNa (391/2012) 2 §.

Liikkuminen maastoajoneuvoilla malminetsintäalueella sulanmaan aikana sallitaan ainoastaan alueen länsilaidassa suojelualueiden ulkopuolella olevilla kivennäismailla. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Koneellinen tutkimus ja näytteenotto alueilla, joilla on olemassa vaarana, että tutkimukset tai liikkuminen aiheuttaa maaperään vahinkoja, tulee suorittaa aina ajankohtana, jolloin maaperä on jäänyt.

Viiankiaavan Natura-alueen länsiosassa sijaitsee yksityinen suojelualue (YSA 200649), jolla saa suorittaa malminetsintään liittyviä maa- ja kallioperää vahingoittavia toimia vain Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen myöntämän poikkeusluvan nojalla.

Alueelle sijoittuu moottorikelkkaura. Mikäli tutkimuksia tehdään moottorikelkkauran läheisyydessä, tulee huolehtia, että reitti säilyy ajettavassa kunnossa. Malminetsintä ei saa aiheuttaa vaaraa, haittaa tai vahinkoa moottorikelkkauran käytölle ja kunnolle.

Malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä **ei saa aiheutua:**

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
- 5) merkittävää maisemallista haittaa;
- 6) muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 11 § ään.

10. Määräys malminetsintäkorvauksen suuruudesta ja maksuajankodasta

Alueella on ollut voimassa kaivoslain (503/1965) mukaiset valtaukset KaivNro 7812/1-5 kahdeksan (8) vuotta ja malminetsintälupa 6 vuotta, eli yhteensä 14 vuotta. Tämä päätös jatkaa malminetsintäluvan voimassaoloa vuoden (1). Malminetsintäluvan haltijan on maksettava malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuotuista korvausta **50 euroa hehtaarilta** luvan voimassaoloajan.

Malminetsintäkorvaus on maksettava vuodelta viimeistään 30 päivänä siitä, kun malminetsintälupa on tullut lainvoimaiseksi.

Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 99 §:ään, jossa säädetään malminetsintäkorvauksen suuruudesta ja maksutavasta, sekä 51 § ja 67 §:ään jossa säädetään malminetsintäluvan raukeamisesta.

11. Määräys vahinkojen ja haittojen korvaamisesta malminetsintäalueella

Malminetsintäluvan haltijan on korvattava malminetsintäalueella tapahtuvasta kaivoslakiin (621/2011) perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 103 §:ään, jossa säädetään vahinkojen ja haittojen korvaamisesta malminetsintäalueella.

12. Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella

Lupa-alue sijoittuu Oraniemen paliskunnan alueelle. Malminetsintätutkimukset on sovitettava alueella toimivan paliskunnan kanssa siten, ettei niistä aiheudu kohtuutonta haittaa

poronhoidolle. Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava Oraniemen paliskunnalle tutkimustöistä ja niiden aikataulusta, sekä muusta alueiden käytöstä hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista. Malminetsintäluvan haltijan on otettava huomioon alueella mahdollisesti olevat poronhoidolle tärkeät rakenteet kuten esimerkiksi erotusaita ja käytettävä valmiita veräjiä kulkemiseen.

Perustelut: Edellä mainituilla toimenpiteillä ehkäistään malminetsinnästä poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Määräys perustuu Poronhoitolain (848/1990) 2§:ään ja kaivoslain (621/2011) 51 §:ään.

13. Natura-arviointi

Hakija on teettänyt Viiankiaavan Natura-aluetta koskevan arvioinnin ”*SAKATTI-MALMINETSINTÄALUEEN JATKOLUPAHANKKEEN NATURA-ARVIOINTI 2023*”, jossa on tarkasteltu tutkimussuunnitelman (liite 1) mukaista toimintaa ja niiden vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin. Natura-arviointi on päivätty 3.2.2023. Hakemuksen pohjana olevan tutkimussuunnitelman mukaisella toiminnalla ei Natura-arvioinnin johtopäätösten mukaan ole merkittävästi heikentävää vaikutusta Viiankiaavan Natura-alueeseen, sen suojeluperusteina oleviin luontoarvoihin eikä pohjaveden tai suon pintaveden pinnantasoihin.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on Sakatin malminetsintälupaa ML2012:0036 koskevasta Natura-arvioinnista 31.3.2023 antamassaan luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaisessa lausunnossa katsonut, että arviointi on laadittu asianmukaisesti. ELY-keskus toteaa, että suunniteltu toiminta ei yksin, eikä yhdessä muun toiminnan kanssa vaikuta haitallisesti alueen koskemattomuuteen, kun tutkimukset tehdään Natura-arvioinnissa esitettyjen lieventävien toimenpiteiden mukaan. Metsähallitus katsoi, että alueen koskemattomuudelle aiheutuvat vaikutukset eivät ole merkittäviä, mikäli erityisesti luontotyypin osalta huomioidaan niiden kyky toipua/uudistua pitkällä aikavälillä. Koska laajamittaisimmat vaikutukset aiheutuvat mahdollisista poikkeustilanteista, on riskienhallintaan ja niiden torjuntaan kiinnitettävä erityistä huomiota. Metsähallitus edellyttää, että malminetsintähanke toteutetaan arvioinnissa esitettyjen lieventävien toimenpiteiden ja lausunnossa esitettyjen huomioiden mukaisesti.

Ympäristöministeriön lainvoimaisessa luvassa on asetettu lieventäviä toimintatapoja, ja nämä samat toimintatavat sisällytetään siksi myös tähän päätökseen.

- 1) Malminetsintätoimet toteutetaan talviaikaan, jolloin maa on riittävän paksun roudan ja lumikerroksen suojaama.
- 2) Kairauspaikkoja ja -reittejä suunniteltaessa huomioidaan suojellisesti arvokkaan lajiston esiintyminen riittävin suojavyöhykkein. Suojavyöhykkeiden riittävyys tulee tarkistaa ja sopia tapauskohtaisesti alueen luonnonsuojeluviranomaisten kanssa.
- 3) Kulkureitit merkitään maastoon tarkkuus-GPS:llä ja reitit merkitään väliaikaisin heijastinviitoin.
- 4) Kairaukseen tarvittava jäähdytysvesi otetaan vanhoista kairarei'istä, kun se on mahdollista. Alueen pientilavuuksisia luonnonvesiä ei käytetä vedenlähteinä.
- 5) Käytetään kairauksessa suljettua vedenkiertoa. Tällöin kairaussoija saadaan erotettua kairausvedestä, minkä jälkeen kairausvesi on uudelleen käytettävissä.
- 6) Suojaputket betonoidaan pintakallioon ja maaputket pintatulpataan kairauksen jälkeen.
- 7) Ehkäistään polttoaine- ja öljypäästöt teknisin ratkaisuin.
- 8) Kärväslammen läheisyydessä olevat kaksi kairauspistettä siirretään kauemmas lammesta.
- 9) Matalat hydrogeologiset maaperäkairaukset tehdään timanttikairauspisteiden suojavyöhykkeillä.

- 10) Moreeni-, maaperä- ja turvenäytteenottoa koskevissa tutkimussuunnitelmissa osoitetaan miten ja mihin perustuen suojeluperustelajit on otettu huomioon.
- 11) Eryteisesti suojeltavan lajin pesän suojavaikokkeella kairaustoiminta sekä muu melua ja/tai häiriötä aiheuttava tutkimustoiminta lopetetaan keväisin viimeistään 15.3.
- 12) Pumpppauskokeista tehdään erillinen tutkimussuunnitelma, jossa esitetään vesienhallintasuunnitelma.
- 13) Lisäksi tutkimussuunnitelman mukaisten geofysikaalisten mittausten ja muiden tutkimusten tekemisessä käytetään olemassa olevia reittejä niin paljon kuin mahdollista.

Perustelut: Natura-arviointi velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 3 § ja 11 §:ään sekä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaiseen lausuntomenettelyyn. Natura-alueen suojeluperusteiden heikentämiskiello toteutuu luonnonsuojelulakiviittausten pohjalta, yleistä etua valvovien ympäristöviranomaisten toimivallalla.

Hakemuksen käsittely

Hakemus: AA Sakatti Mining Oy	24.2.2023
Kuulutus hakemuksesta: Tukes	26.5.2023
Lausuntopyynnöt hakemuksesta: Tukes	26.5.2023
Päätös: Tukes	16.8.2023

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Tukes on tiedottanut hakemuksesta 26.5.2023 kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Sodankylän kunnan ilmoitustaululla. Hakemus on ollut nähtävillä myös Tukesin internet-sivuilla. Hakemus on ollut nähtävillä 3.7.2023 saakka.

Lausunnot ja mielipiteet on pyydetty toimitettavaksi viimeistään 3.7.2023. Tämän päivämääränkin jälkeen toimitetut lausunnot ja mielipiteet on otettu ratkaisussa huomioon.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

- 1) Tukesin lausuntopyyntö hakemuksesta on lähetetty **Sodankylän kunnalle** 26.5.2023 Sodankylän kunta ei antanut lausuntoa koska kyseessä jatkoaikahakemus
- 2) Tukesin lausuntopyyntö hakemuksesta on lähetetty **Lapin ELY-keskukselle** 26.5.2023 **Lapin Ely-keskus** antoi lausunnon 3.7.2023 (Liite 4).
- 3) Tukesin lausuntopyyntö hakemuksesta on lähetetty **Oraniemen paliskunnalle** 26.5.2023 Oraniemen paliskunta ei antanut lausuntoa.
- 4) Tukesin lausuntopyyntö hakemuksesta on lähetetty **Lapin Maakuntamuseolle** 26.5.2023 **LMM** antoi lausunnon 20.6.2023 (Liite 5)
- 5) Tukesin lausuntopyyntö hakemuksesta on lähetetty **Metsähallitukselle** 26.5.2023 **Metsähallitus** antoi lausunnon 28.6.2023 (Liite 6).

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksen johdosta ei esitetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Hakijan vastine

Hakijalta ei pyydetty selitystä

Tukesin kannanotto lausunnoissa ja muistutuksessa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin

Lausunnoissa ja mielipiteessä esitetyt asiat on otettu huomioon lupaharkinnassa sekä lupapäätöksessä lupamääräyksin. Hakija on oma-aloitteisesti esittänyt kirjallisesti rajoituksia kaivoslaissa määriteltyyn tutkimustoimintaan ja nämä rajoitukset on kirjattu hakijan pyynnöstä lupapäätökseen, hakija on myös omaehtoisesti asettanut lisävakuuden. Rajoitukset vastaavat sitä mitä lausunnon antajat ovat esittäneet lausunnoissaan. Mielipiteissä esitetyt asiat on otettu huomioon lupamääräyksissä siltä osin kuin ne koskevat hakemuksessa esitettyä toimintaa. Kohteella on tehty malminetsintää yhteensä 14 vuotta eikä tutkimustoiminta ole aiheuttanut merkittäviä vaikutuksia Viiankiaavan Natura-alueelle (FI 1301706). Viiankiaapa kuuluu soidensuojelun perusohjelmaan ja pääosa siitä on suojeltu luonnonsuojelulain mukaisena luonnonsuojelualueena (851/1988). Kohteella vuosia suoritettu vaikutustenseuranta perustuu objektiivisiin ja kvantifioitaviin kriteereihin ja tuloksiin.

Tiedoksi luvan haltijalle

Kaivoslain (621/2011) suhde muuhun lainsäädäntöön

Sen lisäksi, mitä kaivoslaissa säädetään, sovelletaan kaivoslain mukaista lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin tämän lain mukaan toimittaessa muun muassa; luonnonsuojelulakia ([1096/1996](#)), ympäristönsuojelulakia ([257/2014](#)), erämaalakia ([62/1991](#)), maankäyttö- ja rakennuslakia ([132/1999](#)), vesilakia ([587/2011](#)), poronhoitolakia ([848/1990](#)), säteilylakia ([592/1991](#)), ydinenergialakia ([990/1987](#)), muinaismuistolakia ([295/1963](#)), maastoliikennelakia ([1710/1995](#)) ja patoturvallisuuslakia ([494/2009](#)).

Malminetsintäluvan haltijan on aina noudatettava Suomen lainsäädäntöä ja asiaan liittyviä muita kansainvälisiä sopimuksia.

Maastossa liikkuminen

Maastoliikennelain (1710/1995) 4.1 §:n ja 4.2 §:n 9-kohdan mukaan kaivoslaissa (621/2011) tarkoitetulla malminetsintäalueella ja 30 metrin etäisyydellä sen rajasta moottorikäyttöisellä ajoneuvolla liikkuminen ei edellytä maanomistajan tai haltijan lupaa, kun kyse on asianomaisessa malminetsintäluvassa tai kaivosluvassa tarkoitetun toiminnan kannalta välttämättömästä liikkumisesta, ellei sitä ole erikseen kielletty. Viitaten lupamääräyksiin 1, 9 ja 13, malminetsintäluvan haltija veloitetaan rajoittamaan malminetsintä ja malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin lupamääräyksissä määrättyin rajoituksin. Malminetsinnästä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista tai merkittävää maisemallista haittaa. Aiheutetut vahingot on korvattava maanomistajalle.

Luvan muuttaminen

Kaivosviranomaisen on päätettävä, että malminetsintälupa raukeaa, jos luvanhaltija tekee asiaa koskevan ilmoituksen. Luvanhaltija on velvollinen tekemään ilmoituksen, jos tarkoituksena ei enää ole harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa. Malminetsintälupa raukeaa ilmoituksen saavuttua kaivosviranomaiselle.

Luvan voimassaolon jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa kaivoslain (621/2011) 61 §:n mukaisesti, tulee hakemus malminetsintäluvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. (VnA kaivostoiminnasta (391/2012) 27.1 §).

Kaivoslain (621/2011) 61.1 §:n mukaan malminetsintäluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kolme vuotta kerrallaan siten, että lupa on voimassa yhteensä enintään viisitoista vuotta.

Kaivoslain (621/2011) 61.2 §:n mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) malminetsintä on ollut tehokasta ja järjestelmällistä;
- 2) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia;
- 3) luvanhaltija on noudattanut tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia samoin kuin lupamääräyksiä;
- 4) voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Kaivoslain (621/2011) 66 §:n mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista varten lupaviranomaiselle on ennen luvan voimassaolon päättymistä toimitettava lupahakemus sekä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset edellä mainituista voimassaolon jatkamisen edellytyksistä.

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 27.2 §:n mukaan hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan haluamat muutokset lupa-alueeseen tai muut merkittävät muutokset sekä asianosaisissa tapahtuneet muutokset. Asetuksen 27.3 §:n mukaisesti hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys:

- 1) hakemuksen kohteena olevan luvan nojalla tehdyistä toimenpiteistä ja niiden tuloksista;
- 2) alueelle kohdistuneiden tutkimuskustannusten määrästä;
- 3) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksista ja jatkotutkimusten tarpeellisuudesta;
- 4) perustelut aluerajaukselle.

Lisäksi hakemukseen sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta säädetään kaivoslain (621/2011) 34 §:ssä.

Malminetsintäluvan raukeaminen

Malminetsintälupa raukeaa määräajan päättyessä.

Kaivosviranomaisen on päätettävä, että malminetsintälupa ja kullanhuuhdentalupa raukeavat, jos luvanhaltija tekee asiaa koskevan hakemuksen. Luvanhaltija on velvollinen tekemään hakemuksen, jos tarkoituksena ei enää ole harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa.

Malminetsintäluvan raukeamista koskeva asia käsitellään noudattaen vastaavasti, mitä kaivoslaissa (621/2011) säädetään asianomaista lupaa koskevasta lupamenettelystä, lupaharkinnasta sekä lupapäätöksestä ja sen voimassaolosta.

Malminetsintäluvan raukeamiseen sovelletaan kaivoslain (621/2011) 67 §:ää.

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös on toimitettu päätöksenantopäivänä:

- AA Sakatti Mining Oy:lle (hakija)

Jäljennös päätöksestä on toimitettu antopäivänä:

- Sodankylän kunnalle,
- Lapin ELY-keskukselle,
- Metsähallitukselle,
- Oraniemen paliskunnalle,
- Alueelliselle museolle

Päätöksen antamisesta tiedotetaan asianosaisille kirjeitse ja päätöksen antamisesta tiedotetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet.

Toimivaltaiselle maanmittaustoimistolle toimitetaan tiedot Maanmittauslaitoksen ja Tukesin sopiman menettelyn mukaisesti malminetsintäluvasta merkinnän tekemiseksi kiinteistötietojärjestelmään.

Perustelut: Päätöksestä tiedottaminen ja siinä noudatettu menettely perustuvat kaivoslain (621/2011) lupapäätöksestä tiedottamista koskevaan 58 §:ään.

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on **3 950 €**. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Maksu perustuu hakemuksen vireille tullessa voimassa olleeseen asetukseen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1283/2021).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla **Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen**.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista (808/2019, 13 §). Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai Ilkka Keskitalo, puh. 029 5052 151

Asian on esitellyt ylitarkastaja Ilkka Keskitalo ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Terho Liikamaa

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

LIITTEET

Liite 1	ML2012:0036 malminetsintälupakartta
Liite 2	Tilakohtaiset pinta-alat malminetsintälupa-alueella
Liite 3	Asianosaiset maanomistajat
Liite 4	Lapin ELY-keskuksen lausunto malminetsintälupahakemuksesta
Liite 5	Lapin maakuntamuseon lausunto
Liite 6	Metsähallituksen lausunto malminetsintälupahakemuksesta

VALITUSOSOITUS **Valitusviranomainen**

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettu alue sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta.

Valitusoikeus

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa koskevaan päätökseen, mainitun luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevaan päätökseen sekä kaivostoiminnan lopettamispäätökseen saa hakea muutosta:

- 1) asianosainen;
  - 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
  - 3) toiminnan sijaintikunta tai muu kunta, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät;
  - 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;
  - 5) saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
  - 6) kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttialueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.
- Kaivosviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava

myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu 270 euroa**. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

käyntiosoite: Torikatu 34-90, 90100 Oulu

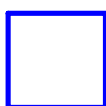
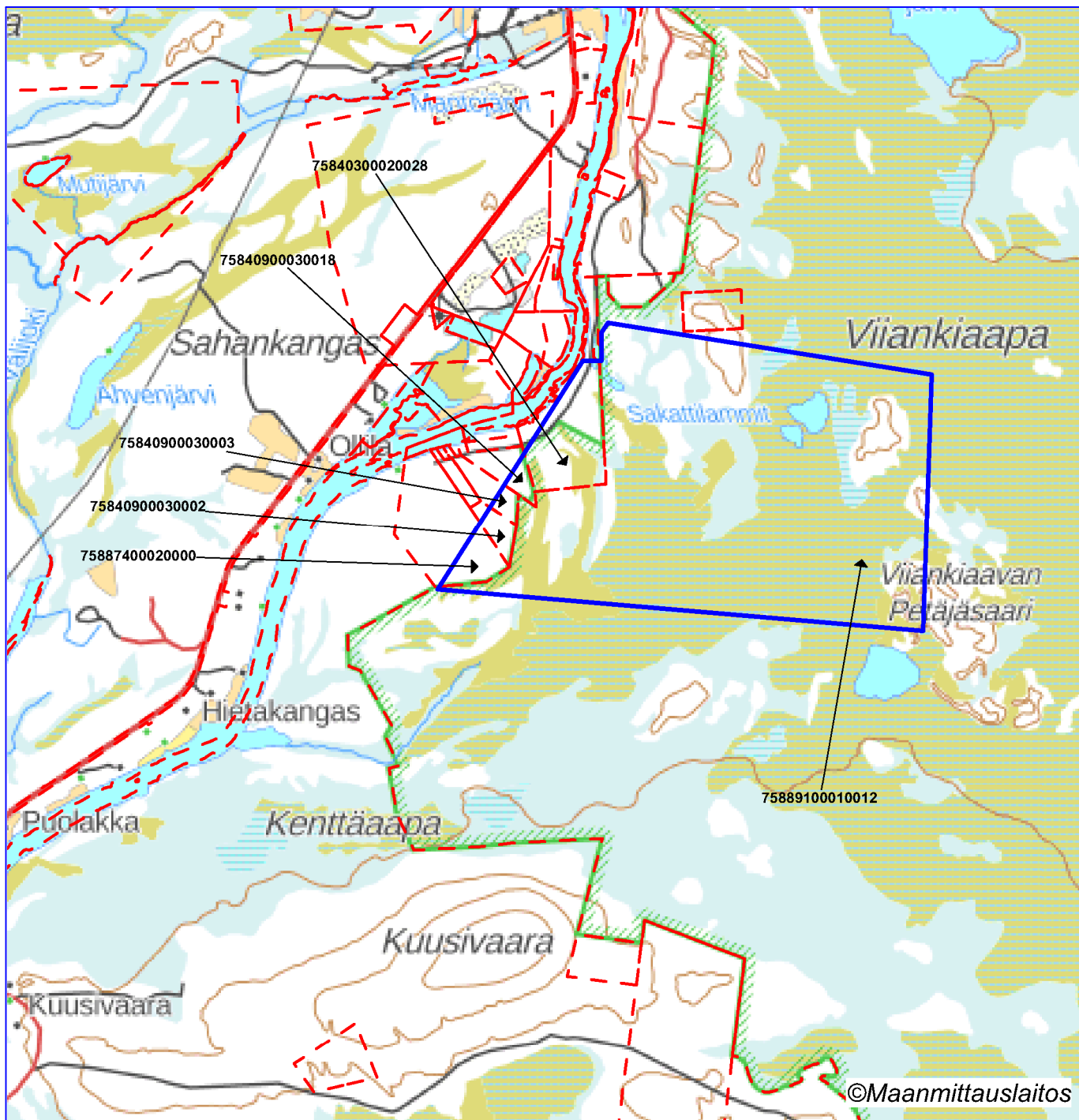
postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

puhelin: 029 56 42800

faksi: 029 56 42841

sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Malminetsintälupahakemusalue

Kiinteistörajat

Mittakaava 1:40000

AA Sakatti Mining Oy
Sakatti
ML2012:0036

ML2012:0036

Tilakohtaiset pinta-alat

Tila r:no	Pinta-ala (ha)
758-403-2-28	31,86
758-409-3-2	4,87
758-409-3-3	2,92
758-409-3-18	3,46
758-874-2-0	9,54
758-891-1-12	440,65
YHT:	493,30

ML2012:0036

Asianosaiset maanomistajat:

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
(TUKES)
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 26.5.2023

Malminetsintälupahakemus ML2012:0036, AA Sakatti Mining Oy, Sodankylä

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) on pyytänyt kaivoslain (2011/621) 37 §:n nojalla Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) lausuntoa AA Sakatti Mining Oy:n malminetsintälupahakemuksesta Sakatti 1–5, lupanumero ML2012:0036. TUKES on pyytänyt ELY-keskuksen lausuntoa siitä, onko kohteella mahdollista jatkaa tehokasta malminetsintää hakemuksen mukaisilla tutkimusmenetelmillä ilman että niistä on kaivoslain (621/2011) 11 §:n mukaisesti 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, 5) merkittävää maisemallista haittaa. Lisäksi TUKES pyytää lausuntoa siitä, onko alueella kaivoslain 9 § kolmannen momentin mukaisia liikennealueita. Lausuntoa on pyydetty 3.7.2023 mennessä.

Haetun malminetsintäalueen pinta-ala on 493,30 ha ja se kohdistuu Sodankylän kunnan alueelle, noin 15 kilometriä taajamasta koilliseen. Hakija on arvioinut alueelta olevan mahdollista löytää nikkeliä (Ni), kuparia (Cu), kobolttia (Co), platinaa (Pt), palladiumia (Pd), kultaa (Au) ja hopeaa (Ag). Yhtiö hakee malminetsintäluvalle viimeistä, yhden vuoden jatkoaikaa. Hakija hakee lisäksi luvan täytöntöönpanoa muutoksenhausta huolimatta.

Suunniteltu tutkimustoiminta koostuu geofysiikan lento-, maasto- ja reikämittauksista, keveistä tutkimusmenetelmistä, maaperä- ja kallioperäkairauksista, hydrogeologisista tutkimuksista ja vesinäytteenotosta sekä toiminnan seuraavia vaiheita palvelevista ympäristöselvityksistä.

Suojelualueilla kairaustoimintaa suoritetaan ainoastaan talvella, kun maaperä on roudassa. Natura-alueen ulkopuolella Kitisen ja suojelualueen välisellä kangasmaalla kairaustoimintaa tehdään myös muuna kuin talviaikana, ei kuitenkaan lintujen pesimäaikana 1.5.–31.7. Kairauksessa käytetään suljettua vedenkiertoa. Kalliosta irtoava hieno kiviaines, ns. kairaussoija, kerätään talteen.

Hakemuksessa esitetään käytettäväksi samoja kairauspaikkoja kuin edeltävälle lupakaudelle 2020–2023. Natura-alueelle sijoittuu näin 144 kairauspaikkaa. Natura-alueen ulkopuolella kairausta suoritetaan myös ennakkoon luvitettujen kairauspaikkojen ulkopuolella. Kairausta arvioidaan suoritettavan talvikauden aikana noin 20–25 kairapaikalta.

Geofysiikan mittauksia tehdään maalta, ilmasta ja kairarei'istä. Dronella tehtävässä ilmakuvauksessa huomioidaan petolintujen reviiirit suojavyöhykkeineen. Natura-alueella kuvausta ei suoriteta 15.3. ja 31.7. välisenä aikana. Maastogeofysiikan mittauksissa tarvittavia laitteistoja kuljetetaan maastossa jalan, hiihtäen tai moottorikelkalla luvitetuilla

reiteillä. Natura-alueella moottorikelkkojen käyttäminen loppuu 15.3. mennessä. Natura-alueen ulkopuolella apuna käytetään myös mönkijää.

Alueelle on suunniteltu myös seismisiä mittauksia, arvioitu mittauslinjojen kokonaispituus on n. 8000 metriä. Mittauksissa hyödynnetään luvitettuja reittejä, kairauspaikkoja sekä yleistä kelkkauraa. Mittaus toteutetaan tammi-helmikuussa.

Hydrogeologisista tutkimuksista turvenäytteenottoa ja pohjavesisedimenttien näytteenottoa tehdään talvella jalkaisin, kävellen tai hiihtäen. Lisäksi luvitetuilla reiteillä voidaan käyttää moottorikelkkoja ennen 15.3. Luontoarvo- ja lajitietoja hyödynnetään näytteenottopaikkojen valinnassa.

Lisäksi tarkoituksena on tehdä pumppaus- ja vesihävikikokeita. Natura-alueen puolella toteutetaan vain lyhytkestoisia pumppauskokeita ja vain talvisaikaan. Natura-alueen ulkopuolelle on suunniteltu myös pitkäkestoisia ja kesäaikaan toteutettavia pumppauskokeita. Testauksissa käytettävää vettä ei lasketa maahan.

Lapin ELY-keskus lausuu seuraavaa

Natura 2000 -verkosto ja luonnonsuojelualueet

Malminetsintälupahakemusalue sijoittuu lähes kokonaisuudessaan Viiankiaavan Natura-alueella (FI1301706). Natura-alue on perustettu erityisten suojelutoimien alueeksi (SAC-alue). Alue on lisäksi ilmoitettu komissiolle lintudirektiivin mukaisena erityisenä suojelualueena (SPA-alue). Natura-alue koostuu pääosin Viiankiaavan soidensuojelualueesta (SSA120159). Natura-alueella on lisäksi neljä yksityistä luonnonsuojelualueita (YSA200644 Ylitalon luonnonsuojelualue, YSA201644 Suojelu-Mäkitalo, YSA200153 Viiankiaavan luonnonsuojelualue, YSA200649 Uusitalon luonnonsuojelualue). 157,83 ha alueesta on suojelematonta yksityismaata.

Viiankiaavan Natura-alueen suojeluperusteena ovat siellä esiintyvät yhteensä 15 luontodirektiivin liitteen 1 mukaista luontotyyppiä ja 9 liitteen II lajia sekä yhteensä 36 lintudirektiivin liitteessä 1 mainittua lintulajia ja säännöllisesti esiintyvää muuttolintua. (Viiankiaavan NATA-lomake 26.5.2020). Suojelun tavoitteena on suojeluperusteena olevien lajien ja luontotyyppien merkityksen säilyttäminen osana verkostoa sekä alueella vallitsevan luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilyttäminen turvamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n (255/2017) mukaan, jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdotaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Sakatti-malminetsintäalueen jatkolupahankkeen Natura-arviointi (päivätty 30.1.2023) on toimitettu ELY-keskuksella lausuttavaksi 1.3.2023 ja ELY-keskus on lausunut siitä 31.3.2023.

Viiankiaavan Natura-alue on lajistollisesti merkittävä alue. Tarkat ja kattavat lajisto- ja kasvillisuuskartoitukset ovat olleet ehdoton edellytys sille, että intensiivistä malminetsintää on voitu tehdä alueella ilman suojeluperusteiden merkittävää heikentymistä. Luontotyyppi-, kasvillisuus- ja lajistokartoituksia on jatkettu aiempien malminetsintälupakausien aikana ja ELY-keskuksen käsityksen mukaan hankealuetta koskevat luontoselvitykset antavat hyvät tiedot alueen luontoarvoista.

Kokonaisuutena ELY-keskus on katsonut, että selvitysten pohjalta Natura-arviointi on pystytty laatimaan asiantuntevasti. Malminetsinnän Viiankiaavan suojeluperusteisiin kohdistamat vaikutukset on arvioitu riittävän asianmukaisesti. ELY-keskus on todennut, että arvioinnin mukainen toiminta ei yksin eikä yhdessä muun toiminnan kanssa vaikuta haitallisesti alueen koskemattomuuteen. ELY-keskus kuitenkin korostaa, että kyseinen päätelmä edellyttää, että Natura-arvioinnissa esitettyihin lieventäviin toimenpiteisiin sitoudutaan niin Natura-alueen kuin sen ulkopuolisenkin malminetsinnän osalta ja että toiminnassa huomioidaan myös Natura-arvioinnista annetuissa lausunnoissa esitetyt lisähuomiot muun muassa lieventämistoimenpiteistä. Tutkimukset tulee toteuttaa nämä asiat huomioiden kulkureittien, kairauspisteiden ja kaiken muun toiminnan osalta, koska vain näiltä osin on voitu varmistua, ettei hanke merkittävästi heikennä Viiankiaavan Natura-alueen suojeluperusteita.

Malminetsintähanketta koskevasta Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa Lapin ELY-keskus on kiinnittänyt huomiota tiettyihin vaikutusten arvioinnin täsmällisyyteen ja aukottomuuteen sekä linnustovaikutusten arviointiin ja seurantaan liittyviin puutteisiin. Myös Metsähallitus on lausunnossaan (MH 1620/2023, 3.4.2023) kiinnittänyt huomiota linnustovaikutusten seurannan tarpeeseen. Metsähallitus on korostanut lieventävien toimenpiteiden kuvausten sisältövaatimuksia sekä niiden vaikuttavuuden seuranta ja esittänyt, että lieventävien toimenpiteiden osalta arviointia tulisi täydentää. Lisäksi Metsähallitus on huomauttanut, että koska laajamittaisimmat vaikutukset johtuvat mahdollisista poikkeustilanteista, tulee riskienhallintaan ja -torjuntaan kiinnittää erityistä huomiota.

Natura-arvioinnin lieventämistoimenpiteiden yhteydessä on tunnistettu, että Natura-alueen metsopopulaatioon kohdistuvien vaikutusten välttämiseksi myös Natura-alueen ulkopuolella tulee metson soidinkeskuksiin jättää 500 metrin suojavyöhyke. ELY-keskus on huomauttanut, että suojavyöhykkeen tulee alkaa soidinalueen reunasta, ei keskipisteestä. ELY-keskus katsoo, että tämä tulee huomioida myös lupamääräyksissä.

Sekä ELY-keskus että Metsähallitus ovat Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa painottaneet, että lieventävien toimenpiteiden onnistumisen arvioinnin kannalta seuranta on erittäin oleellista. Erityisen oleellista seuranta on Natura-alueen suojeluperusteina olevien lintulajien osalta. Metsojen soidinalueiden suojavyöhykkeiden riittävyuden varmistamiseksi niille tulee järjestää erillistä seuranta. Seurannasta vastaa yhtiö. ELY-keskus esittää seurantatulosten yhteistä läpikäyntiä.

Hakemusalue kuuluu suurelta osin myös Viiankiaavan soidensuojelualueeseen (SSA 1201159). Lisäksi yksityinen Uusitalon luonnonsuojelualue (YSA200649) on lähes kokonaan hakemusalueen sisällä.

Viiankiaavan soidensuojelualue on perustettu lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi (851/1998). Soidensuojelualueutta koskevat rauhoitusmääräykset on annettu asetuksessa eräistä valtion omistamille alueille perustetuista soidensuojelualueista (852/1988). Soidensuojelualueella on oltava ympäristöministeriön lupa geologiseen tutkimukseen ja malminetsintään (asetus 852/1988, 3 § 1 mom. 11 kohta). Lupa on esitetty hakemuksen liitteenä ja se on voimassa 31.12.2025 asti.

Uusitalon luonnonsuojelualue (YSA200649) on perustettu yksityiseksi luonnonsuojelualueeksi Lapin ympäristökeskuksen päätöksellä 7.4.2004. Kyseessä on 19,1 hehtaarin suuruinen luonnonsuojelullisesti arvokas alue. Alueen rauhoitusmääräyksissä kielletään muun muassa maa- ja kallioperän vahingoittaminen, muuttaminen ja maa-ainesten ottaminen ja maan muokkaaminen sekä kaikenlainen muu toiminta, joka saattaa muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti kasvillisuuden ja eläimistön säilymiseen. Alueella on kielletty myös moottoriajoneuvoilla liikkuminen 1.5.–31.10. lukuun ottamatta maastoliikennelain 4 §:n tarkoittamaa maastoliikennettä.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan sellaiset malminetsintään liittyvät toimenpiteet, jotka vahingoittavat maa- ja kallioperää, eivät ole mahdollisia Uusitalon (YSA200649) ja luonnonsuojelualueella. Luonnonsuojelulain 24 §:n 4 momentin (195/2016) mukaisesti elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueutta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta. Hakemuksen liitteiden mukaan Uusitalon luonnonsuojelualueelle ei ole suunniteltu kairauksia. Luonnonsuojelualueen ulkopuolelta viistoon tehtävät, yksityiselle suojelualueelle ulottuvat kairaukset edellyttävät ELY-keskuksen poikkeuslupaa YSA:n rauhoitusmääräyksistä.

Malminetsintäalue sijaitsee myös Viiankiaavan maakunnallisesti tärkeällä lintualueella (MAALI, 920229). Alue toimii kerääntymisalueena kurjille, liroille ja suokukoille minkä lisäksi siellä pesivät muun muassa jänkäkurppa, jänkäsirriäinen, mustaviklo ja suokukko.

Pohjavesialueet, pienvedet ja vesistöt (kaivoslain 11 §:n kohdat 1 ja 3)

Malminetsintäalue sijoittuu osin Pahalaaksonmaan (12758186) muulle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella (2-luokka) ja sivuaa Kersilönkankaan (12758187) muuta vedenhankintaan soveltuvaa pohjavesialuetta (2-luokka). Lapin ELY-keskus toteaa, että kaikessa toiminnassa tulee pohjavesialueella olla huolellinen, jotta toiminnasta ei aiheudu ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskiellon (YSL 527/2014 17 §) tai vesilain (mm. VL 587/2011 3 luku 2 §) vastaisia vaikutuksia. Esimerkiksi tutkimusojien kaivuuta ei tule tehdä luokitelluilla pohjavesialueilla. Pohjaveden pinta on varsinkin muodostuman reunaosissa yleensä lähempänä maanpintaa, joten on olemassa vaara, että kaivun yhteydessä vettä johtavat kerrokset kaivetaan auki. Tällöin saattaa aiheutua pohjavesiesiintymän antoisuutta alentavaa pohjaveden purkautumista tai pintavesien imeytymistä pohjavesiesiintymään, mikä saattaa aiheuttaa pohjaveden laadun heikkenemistä tai määrän vähenemistä ja siten vesilain ja ympäristönsuojelulain vastaisia vaikutuksia.

Pohjavesialueella ei tule säilyttää tai tankata työkoneita eikä varastoida pohjavedelle haitallisia aineita (esim. poltto- ja voiteluaineet) ilman asianmukaisia suojausrakenteita. Lapin ELY-keskus korostaa, että maaperään tai pohjaveteen ei missään tilanteessa saa tulla öljypäästöjä. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava

3.7.2023

valvontaviranomaiselle. Kairauksissa tai muissa vastaavissa toimenpiteissä mahdollisesti käytettävät vedet johdetaan pohjavesialueen ulkopuolelle. Mikäli alueelle sijoitetaan väliaikaisia sosiaalityöjä, tulee mahdolliset jätevedet johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle käsiteltäväksi tai vaihtoehtoisesti umpisäiliöön. Jätevesien (myös puhdistettujen) imeyttäminen maaperään on pohjavesialueella kielletty.

Mikäli kairauspaikoilla esiintyy ylivuotoa, tulee huolehtia siitä, että kairareivät tulpataan ylivuodon ja pohjaveden purkautumisen estämiseksi. Maastoon ei tule myöskään jättää kairaussoijaa. Lapin ELY-keskus muistuttaa, että vaikka toiminnasta ei ennalta arvioiden aiheutuisikaan haittoja, on toiminnanharjoittajalla aina vesilain mukainen vastuu pohjavedelle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Kartta- ja ilmakuvatarkastelun sekä lajihavaintojen perusteella malminetsintäalueella on lähteitä. Luonnontilaisen lähteen luonnontilan vaarantaminen on vesilaissa kielletty (VL 2 luku 11 §), ellei siihen ole saatu aluehallintoviraston lupaa. Lähteisiin tulee jättää riittävä suojaetäisyys, vähintään 30 metriä lähteikön reunasta, ja etäisyyden määrittelyssä tulee huomioida, ettei lähteen luonnontila vaarannu. Suojaetäisyys riippuu maastonmuodoista, lähteen koosta ja tilasta. Esimerkiksi kaivutoimenpiteet lähteikön läheisyydessä voivat aiheuttaa muutoksia pohjaveden virtausolosuhteissa ja siten myös lähteikön kautta purkautuvan pohjaveden määrässä. Lähtökohtana toiminnassa on, ettei siitä saa aiheutua vaaraa pohjaveden määrälle tai laadulle. Lähteen suojavyöhykkeellä ei tule tehdä kairaus-toimenpiteitä, ja mikäli kairauspaikoilla esiintyy ylivuotoa, tulee huolehtia siitä, että kairareivät tulpataan ylivuodon ja pohjaveden purkautumisen estämiseksi. Työn teettäjällä on vastuu pohjavedelle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Lapin ELY-keskus muistuttaa lisäksi, että puron uoman luonnontilan säilymisen vaarantaminen on kielletty (VL 3 luku 2 §). Tämä tulee huomioida mahdollisissa purojen ylityksissä

Vesistöjen lähellä toimittaessa on huolehdittava siitä, ettei syväkairauksissa maanpinnalle nouseva kiviaines, soija, pääse valumaan vesistöihin missään tilanteessa, eikä muukaan koneellinen tutkimustoiminta ja liikkuminen aiheuta kuormitusta vesistöihin. Myös ojitetuilla aloilla on toimittava siten, että kiintoainetta tai poraussoijaa ei pääse oja myöten kulkeutumaan vesistöihin. Lisäksi vesistöjen ympäristö tulisi säilyttää mahdollisimman luonnonmukaisena.

Rauhoitetut, erityisesti suojeltavat ja uhanalaiset lajit (kaivoslain 11 §:n kohdat 3 ja 4)

Malminetsintätoiminta on järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelu- ja kaivoslaissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista. Maahan kajoavissa malminetsintätoimissa suojeltujen lajien esiintymät on rajattava malminetsintäalueen ulkopuolelle. Suojaetäisyyksien määrittelyssä tulee ottaa huomioon, että rauhoitettua lajia voi esiintyä pistemäistä esiintymäpaikkaa laajemmalla alueella. Tarvittaessa tulee varmistua kartoituksin, ettei suojeltujen lajien esiintymiä vaaranneta.

Ajantasaiset esiintymätiedot malminetsintäalueelta tulee tarkistaa ja huomioida tutkimussuunnitelmaa laadittaessa. Lajitietoa voi tarkastella ja ladata Suomen lajitietokeskuksen Laji.fi-sivuston kautta. Myös ympäristöhallinnon yhteisestä lajitiedon tallennusjärjestelmästä LajiGIS:stä tiedot siirretään kerran viikossa laji.fi -järjestelmään. Laji.fi:ssä on lajiaineistoja myös lukuisista muista lähteistä, esim. museoiden tietokannoista. Suurin osa

lajiaineistosta on suoraan kaikkien nähtävissä Laji.fi-sivustolla, mutta sensitiivisten lajien paikkatiedot on karkeistettu esim. 1 km tai 5 km ruudun tarkkuudelle tai joissain tapauksissa salattu kokonaan. Nämä käyttörajoitetut aineistot saa käyttöönsä kirjautumalla Laji.fi-sivustolle ja tekemällä aineistopyynnön tietyltä alueelta.

Rauhoitetut ja luontodirektiivin liitteen IV kasvilajit

Haetulla malminetsintäalueella on useita rauhoitettujen ja luontodirektiivin liitteen IV (b) kasvilajien esiintymiä. Direktiivilajeista alueella esiintyvät lapinleinikki (*Coptidium lapponicum*, LC), lettorikko (*Saxifraga hirculus*, VU) sekä 1 salassa pidettävä laji.

Lisäksi alueella esiintyy luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) liitteen 3 a (521//2021) mukaisia, koko maassa rauhoitettuja lajeja. Näihin kuuluvat ainakin kiiltosirppisammal (*Hamatocaulis vernicosus*, NT), isonuijasammal (*Meesia longiseta* EN), lapinsirppisammal (*Hamatocaulis lapponicus*, VU), suovalkku (*Hammarbya paludosa*, NT), lettosara (*Carex heleonastes*, VU) ja lettosiemenkotilo (*Vertigo geyeri*, NT).

Pääsääntönä on, että luontodirektiivin liitteen IV kasvilajeille tulee jättää 30 metriä leveä suojavyöhyke esiintymän reunasta lukien ja kansallisesti rauhoitetuille kasvilajeille 20 metriä leveä suojavyöhyke esiintymän reunasta lukien. Suojavyöhykkeellä ei saa tehdä maahan kajoavia tutkimuksia.

Suojavyöhykkeet koskevat myös Natura-alueen ulkopuolisia lajiesiintymiä. Natura-alueella tulee käyttää Natura-arvioinnissa hyväksytyjä suojavyöhykkeitä.

Luontodirektiivin liitteen IV eläinlajit

Haetulla malminetsintäalueella esiintyy viitasammakkoa, joka on EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlaji. Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 mom. mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Malminetsinnän vaikutuksia viitasammakkoon on tarkasteltu Natura-arvioinnissa. Näitä vaikutuksia ovat kairausten mahdolliset suorat fyysiset kosketukset viitasammakkoon talvehtimispaikoissa sekä kairausten apuaineiden kemialliset vaikutukset. ELY-keskus pitää vaikutusarvioinnin johtopäätöksiä oikeina ja katsoo, että on epätodennäköistä, että suunniteltu malminetsintä heikentäisi viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Alueelta on havaintoja jättisukeltajasta (*Dytiscus latissimus*), joka on niin ikään liitteen IV (a) laji. Myös jättisukeltajaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu Natura-arvioinnissa, vaikkei laji kuulukaan Viiankiaavan Natura-alueen suojeluperusteisiin. Suunniteltuun toimintaa on arvioitu liittyvät kemiallisten aineiden synnyttämien vaikutusten riski, mutta sen on arvioitu toiminnan sijoittumisen ja kairauksen liittyvien toimintatapojen perustella olevan toteutuessaankin merkittävydeltään hyvin pieni. ELY-keskus pitää myös näitä johtopäätöksiä asianmukaisina ja katsoo epätodennäköiseksi, että toiminta heikentäisi lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Suuret petolinnut

Lupahakemusalueella on lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitetun, luonnonsuojelulain 38 § nojalla rauhoitetun uhanalaisen suuren petolinnun pesäreviiri. Luonnonsuojelulain 39 § ja lintudirektiivin 5 artiklan mukaan lajien tahallinen häiritseminen erityisesti lisääntymis-

tai jälkeläisten kasvatusaikana tai muutoin niiden elämänsiirron kannalta tärkeillä paikoilla on kielletty. Pesintäaikana (15.3.–31.7) pesien suojavyöhykkeellä (1100 m) ei tule tehdä koneellista tutkimustoimintaa ja kaikkea liikkumista tulee välttää. Hakemuksessa koneellinen tutkimustoiminta on rajattu pesimäajan ulkopuolelle, mutta myös muu toiminta tulee toteuttaa lajin pesimärauhaa häiritsemättä. Tekopesien ympärillä tulee noudattaa samaa suojavyöhykettä kuin pesäpaikkojen, jotta niiden ajateltu kompensatiovaikutus toteutuu. Hakijan tulee vuosittain ennen tutkimustoimia pyytää Metsähallituksen Lapin luontopalveluilta (Stefan Siivonen) tarkempi tieto reviirin tilanteesta. Metsähallituksen antamia ohjeita on noudatettava malminetsintätoiminnassa.

ELY-keskus muistuttaa, että suurten petolintujen lisäksi suurin osa Suomen pesimälinnuista on luonnonsuojelulailta rauhoitettuja. Rauhoitettua eläinlajia ei saa tahallisesti tappaa tai häiritä. Erityisen tärkeää häirinnän välttäminen on lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsiirron kannalta tärkeillä paikoilla (LsL 39 §).

Hakemusalueelta on tiedossa myös useiden luonnonsuojeluasetuksen liitteen 4 mukaisien uhanalaisten lajien esiintymiä. Näistä kalkkisirppisammal (*Drepanocladus sendtneri*, EN), karhunlovisammal (*Schistochilopsis grandiretis*, EN) ja tupsurustojäkälä (*Ramalina roesleri*, CR) on luokiteltu myös erityisesti suojeltaviksi. Muita alueelta tavattuja uhanalaisia lajeja ovat hongantorvijäkälä (*Cladonia parasitica*, VU), keltanuppijäkälä (*Calicium tigillare*, VU), pikkurustojäkälä (*Ramalina dilacerata*, VU) ja välkyludekäpä (*Skeletocutis stellae*, VU).

Lisäksi alueella tiedetään esiintyvän monia silmälläpidettäviä lajeja. Näihin kuuluvat ahokissankäpä (*Antennaria dioica*, NT), etelänpaanusammal (*Calypogeia fissa*, NT), hetekinnassammal (*Scapania paludosa*, VU), kaltiokinnassammal (*Scapania uliginosa*, NT), lettokehräsammalryhmä (*Moerckia hibernica sensu lato*, NT), anturanahkajakälä (*Peltigera malacea*, NT), hentoneulajakälä (*Chaenotheca gracillima*, NT), hämylehtojäkälä (*Scutula circumspecta*, NT), härmähuhmarjäkälä (*Sclerophora coniophaea*, NT), kanadanluppo (*Bryoria fremontii*, NT), korpiluppi (*Alectoria sarmentosa*, NT), kuusenneulajakälä (*Chaenotheca subroscida*, NT), lapinkynsikäpä (*Trichaptum laricinum*, NT), lapinnaava (*Usnea perplexans*, VU), lepännuppijäkälä (*Allocladium adaequatum*, NT), lepännuppijäkälä (*Buellia disciformis*, NT), männynnuppijäkälä (*Calicium denigratum*, NT), pajunnuppijäkälä (*Calicium salicinum*, NT), silomunuaisjäkälä (*Nephroma bellum*, NT) ja hetekinnassammal (*Scapania paludosa*, NT).

Harvinaiset tai uhanalaiset lajit ovat kaivoslain 11 § kohdan 4 tarkoittamia harvinaisia tai arvokkaita luonnonesiintymiä, jota ei saa olennaisesti vahingoittaa (HE 273/2009).

Muut turvallisuusnäkökohdat

Kaivoslain 11 § 1 kohdan nojalla ihmisten terveydelle ei saa aiheuttaa haittaa eikä yleistä turvallisuutta vaarantaa. Hakemusalueelle sijoittuu moottorikelkkareitti, joka tulee huomioida malminetsinnässä. Reittiä pitkin ei tule ajaa muulla kuin moottorikelkalla. Reitin voi ylittää, mutta tällöin on huolehdittava, että mahdolliset reittiin ylityksestä tulleet vauriot korjataan. Moottorikelkkareitin päällä ei saa suorittaa kairauksia tai muuta maaperään voimakkaasti kajoavaa toimintaa. Reitin vieressä talviaikaan kairattaessa tulee jättää tapauskohtaisesti 30–50 metrin etäisyys, mikäli on vaarana, että kairanreiät vuotavat vettä ja reitille voi muodostua paannejäätä.

Veden ottaminen

ELY-keskus ei ole vesitalousasioissa lupaviranomainen vaan se toimii valtion valvontaviranomaisena ja ottaa muun muassa kantaa vesitaloushankkeiden luvanvaraisuuteen tai oikeuden tarpeeseen. Vesilain mukaisen luvan tai oikeuden tarvetta tarkastellaan aina paikka-/tapauskohtaisesti. Vesilain mukainen luvan-/oikeudentarve ratkaistaan lupamennettelyssä. Aluehallintovirasto lupaviranomaisena tai ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vesilain valvontaviranomaisina eivät voi antaa yksittäisen hankkeen luvanvaraisuudesta sellaista ennakkotietoa, joka sitoisi lupaviranomaista lupamennettelyssä.

Ilmoitus veden ottamisesta: veden ottaminen vaatii vesilain (587/2011) 2 luvun 15 §:n mukaisesti pinta- ja pohjaveden ottamista koskevan ilmoituksen ELY –keskukselle, jos otettava vesimäärä ylittää 100 m³/vrk, eikä ottaminen edellytä vesilain 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan lupaa.

Oikeus ottaa vettä toisen alueelta: ELY-keskus kiinnittää huomiota vesilain 4 luvun säännöksiin, joiden mukaan, jos pinta- tai pohjavettä otetaan toisen alueelta muuhun kuin tavanomaiseen kiinteistökohtaiseen käyttöön, saattaa olla tarpeen hakea aluehallintovirastolta oikeutta veden ottamiseen toisen alueelta (vesilaki 4 luku 3 § ja 4 §). ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vedenkäyttö malminetsinnässä, esimerkiksi kairaus- tai lumetusvetenä, ei lähtökohtaisesti ole rinnastettavissa vesilaissa tarkoitettuun tavanomaiseen kiinteistökohtaiseen vedenkäyttöön.

ELY-keskus edellyttää, että kairausvedenottoa ei tehdä pienitilavuuksisista luonnonveistöistä (vesilaki 2. luku 11 §, 3. luku 2 §). Suojelualueilla kairauksen tarvitsema vesi tulee pääsääntöisesti tuoda alueen ulkopuolelta ja sitten kierrättää.

ELY-keskus esittää lupamääräyksissä huomioitavaksi

Lupamääräyksillä tulee varmistaa, että tutkimukset tehdään Natura-arvioinnissa esitettyjen lieventävien toimenpiteiden mukaan ja siten estetään luonnonsuojelulain 64 a § vastainen suojeluperusteiden merkittävä heikentäminen. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan malminetsintäalueita koskevissa luvissa tulee antaa lupamääräykset koskien kairausten enimmäismääriä sekä kairausten ja kulkureittien sijoittumista Natura-arvioinnissa esitetyn mukaisesti. Maastoajoneuvoilla liikkuminen tulee sallia vain talviolosuhteissa etukäteen kartoitettuja reittejä pitkin. Reittien tulee sijoittua Natura-arvioinnissa mainitut poikkeukset huomioiden vähintään 15 metrin ja kairauspisteiden vähintään 30 metrin etäisyydelle suojelullisesti arvokkaista lajiesiintymistä. Reittien merkitseminen, merkitsemisen yhteydessä tehtävä uhanalaisten lajien esiintymisen tarkistaminen ja koneiden gps-seuranta ovat tärkeä osa toimintaa. Samat menettelytavat koskevat soveltuvin osin myös muuta kuin timantikairaustoimintaa.

Natura-arvioinnissa esitetyt lieventämistoimienpiteet:

1. Kairausreitit sijoitetaan alueille, joiden arvioidaan synnyttävän vähiten vaikutuksia luontotyypeille (olemassa olevien kulku-urien hyödyntäminen, reittien sijoittaminen mahdollisuuksien mukaan Natura-alueen ulkopuolelle ja vähiten herkille Natura-luontotyypeille, runsaspuustoisten luontotyyppien välttäminen)

3.7.2023

2. Kairauspaikkoja ja -reittejä suunnitellessa huomioidaan suojelullisesti arvokkaan lajiston esiintyminen riittävin suojavyöhykkein. Suojavyöhykkeiden riittävyys tulee tarkistaa ja sopia tapauskohtaisesti alueen luonnonsuojeluviranomaisten kanssa. (Pääsääntöisesti reitit min. 15 m, kairareitit min 30 m).
3. Kulkureitit merkitään maastoon tarkkuus-GPS:llä ja reitit merkitään väliaikaisin heijastinviitoin.
4. Kaksi luontotyyppikuviota on suljettu toiminnan ulkopuolelle, sillä niillä esiintyy äärimmäisen uhanalaista (CR) ja erityisesti suojeltavaa tupsurustojäkälää (*Ramalina roesleri*).
5. Suojelullisesti arvokas kasvilajisto on kartoitettu tarkasti koko Sakatin malminetsintä-alueella sekä Viiangin hankkeen suunnitelluilla reiteillä ja kairauspaikoilla.
6. Muut luontoarvot (mm. muurahaispesät, kuollut puusto, maapuut ja kannot) huomioidaan reittien ja kairauspaikkojen merkitsemisessä.
7. Natura-alueella toimittaessa pyritään välttämään puiden kaatamista.
8. Natura-alueella toiminta keskittyy talviaikaan, jolloin suojelun perusteena olevia lintulajeja on kesään verrattuna vähän ja kasvillisuus- ja maaperän kulutusvaikutukset ovat vähäisempiä.
9. Viiankiaavan Natura- ja soidensuojelualueella voidaan suorittaa kairaustoimintaa ainoastaan talvikausien aikana, jolloin olosuhteet työskentelyalueella ovat talviset ja maa on roudassa. Kairausreiteillä ja -paikoilla lunta tulee olla riittävästi, jotta lumivaippa suojaa pintakasvillisuutta kulumiselta.
10. Kairausreittien ja -paikkoja voidaan vahvistaa siirtämällä luonnonlunta reittien ympäriltä reitille tai käyttämällä keinolunta.
11. Kairausreittien ja -paikkojen vahvistaminen tarvittaessa pehmeillä suoalueilla kantavuuden ja suon vaurioitumisen estämiseksi geoverkoilla ja jäädyttämällä.
12. Reitien tarkka molemminpuolinen merkitseminen niissä kohdissa, missä suojaetäisyys kiiltosirppisammaleeseen jää alle 15 m
13. Uusien oikoreittien käyttöönotto/ oikoreitin (VE2, Viianki-hanke) toimintaan liittyvän liikenteen kokonaismäärän vähentämiseksi.
14. Kairaukseen tarvittava jäähdytysvesi otetaan vanhoista kairareitistä, kun se on mahdollista. Alueen pienitilavuuksisia luonnonvesiä ei käytetä vedenlähteinä.
15. Kairauksessa käytetään suljettua vedenkiertoa. Tällöin kairaussoija saadaan erotettua kairausvedestä, minkä jälkeen kairausvesi on uudelleen käytettävissä.
16. Suojaputket betonoidaan pintakallioon ja maaputket pintatulpataan kairauksen jälkeen.
17. Polttoaine- ja öljypäästöt ehkäistään teknisin ratkaisuin.
18. Tutkimussuunnitelman mukaisten geofysikaalisten mittausten ja muiden tutkimusten tekemisessä käytetään olemassa olevia reittejä niin paljon kuin mahdollista.
19. Matalat hydrogeologiset maaperäkairaukset tehdään timanttikairauspisteiden suojavyöhykkeillä.
20. Pumppauskokeista tehdään erillinen tutkimussuunnitelma, jossa esitetään vesienhallintasuunnitelma.
21. Moreeni-, maaperä- ja turvenäytteenottoa koskevissa tutkimussuunnitelmissa osoitetaan miten ja mihin perustuen suojeluperustelajit on otettu huomioon.
22. Koneellisia geofysikaalisia ja hydrogeologisia mittauksia ei tehdä Natura-alueella 15.3.–31.7.
23. Geofysikaaliset mittaukset suoritetaan mahdollisimman aikaisin alkutalvesta Särkikoskenmaan alueella pöllöihin kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi.

3.7.2023

24. Geokemiallisissa näytteenotoissa huomioidaan suojelullisesti arvokkaan lajiston esiintymät.
25. Kallioperäkartoituksen yhteydessä biologi tarkistaa lohkareen lajiston, tarkistus toteutetaan lajiston kannalta oikea-aikaisesti.
26. Kairaustoiminta ja muu melua aiheuttava tutkimustoiminta (ml. seisminen mitaus) lopetetaan suojelualueella viimeistään 15.3. suuren uhanalaisen petolinnun pesinnän häirinnän välttämiseksi.
27. Kairaustoiminnan lopetus Natura-alueen ulkopuolella tunnettujen metson soidin-keskusten lähistöllä (500 m etäisyydellä soidin-keskuksen **reunasta** (ELY huom.)) viimeistään 31.3. soitimen häiriintymisen välttämiseksi.
28. Natura-alueen ulkopuolella lintujen pesimäaikaan (1.5.–31.7.) Pahanlaaksonmaan ja Kuusivaaran malminetsintä-alueiden eteläosissa ei kairata tai tehdä muuta koneellista malminetsintää alle 100 m etäisyydellä Natura-alueen rajasta. Pahanlaaksonmaan lupa-alueesta Antinkankaan ja Poikkijoenkankaan alueella, ja Kuusivaaran lupa-alueella Kuusivaaraa lukuunottamatta ei tehdä koneellista malminetsintää pesimäaikaan.
29. Natura-aluetta ympäröivillä muilla (pl. Pahanlaaksonmaa ja Kuusivaara) malminetsintä-alueilla ei kairata tai tehdä koneellista malminetsintää lintujen pesimäaikaan (1.5.–31.7.) alle 950 m etäisyydellä Natura-alueen rajasta
30. Luonnon kannalta haitallisia vaikutuksia ja toiminnasta aiheutuvia riskejä ehkäistään menetelmien, kaluston sekä toiminta- ja työskentelytapojen jatkuvalla kehittämisellä

ELY-keskus katsoo myös, että yhtiön tulee sitoutua Natura-arvioinnin osiossa 7.2 esitettyihin, luontoarvioihin kohdistuvia vaikutuksia ehkäiseviin menetelmiin ja toimintatapoihin.

Lisäksi tulee huomioida Natura-arvioinnista annetuissa lausunnoissa esitetty lieventävien toimenpiteiden toimivuuden seurannan tarve, erityisesti linnuston osalta.

Pohjavesialueella toimiminen (kaivoslain 11 §:n kohdat 1 ja 3):

- Kaikessa toiminnassa tulee pohjavesialueella olla huolellinen, jotta toiminnasta ei aiheudu ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskiellon (YSL 527/2014 17 §) tai vesilain (mm. VL 587/2011 3 luku 2 §) vastaisia vaikutuksia.
- Pohjavesialueella ei saa kaivaa tutkimusojia.
- Pohjavesialueella ei tule säilyttää tai tankata työkoneita eikä varastoida pohjavedelle haitallisia aineita (esim. poltto- ja voiteluaineet). Maaperään ei saa tulla mitään öljypäästöjä. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Kairauksissa tai muissa vastaavissa toimenpiteissä mahdollisesti käytettävät vedet johdetaan pohjavesialueen ulkopuolelle.
- Mikäli kairauspaikoilla esiintyy ylivuotoa, tulee huolehtia siitä, että kairareivät tul-pataan ylivuodon ja pohjaveden purkautumisen estämiseksi. Maastoon ei tule myöskään jättää kairaussoijaa.

Lähteistä ei saa ottaa kairausvettä ja niihin tulee pitää kaikessa maahan kajoavassa toiminnassa suojaetäisyyttä vähintään 30 metriä lähteikön reunasta lukien (VL 2. luku 11 §, kaivoslaki 11 § kohdat 3 ja 4).

Kairausvedenottoa ei tehdä muistakaan pienitilavuuksisista luonnonvesistöistä (VL 2. luku 11 §, 3. luku 2 §, kaivoslaki 11 § kohdat 3 ja 4).

3.7.2023

Kairaussoija ei saa päästä valumaan puroihin ja muihin vesistöihin missään tilanteessa, eikä muukaan koneellinen tutkimustoiminta ja liikkuminen saa aiheuttaa kuormitusta vesistöihin (kaivoslaki 11 § kohta 3).

Alueella on rauhoitettuja lajeja, jotka lukeutuvat kaivoslain 11 § kohdan 3 tarkoitamiin merkittäviin luonnonolosuhteisiin ja jotka ovat myös luonnonsuojelulailta suojeltuja. Luontodirektiivin liitteen IV tiukasti suojeltujen kasvilajien suojavyöhyke on 30 metriä esiintymän reunasta lukien ja kansallisesti rauhoitettujen 20 metriä esiintymän reunasta lukien. Suojavyöhykkeellä ei saa tehdä maahan kajoavia tutkimuksia. Natura-alueella käytetään Natura-arvioinnin mukaisia suojavyöhykkeitä.

Myös ei-rauhoitettujen uhanalaisten lajien ja luontotyyppien olennainen vahingoittaminen on kielletty (kaivoslaki 11 §, kohta 4). Yhtiön tulee pyrkiä huomioimaan myös nämä luonnonesiintymät tutkimuksia suunnitellessaan.

Suuren petolinnun pesintäaikana 15.3.-31.7 pesien suojavyöhykkeellä (1100 m) ei tule tehdä koneellista tutkimustoimintaa. Muuta liikkumista alueella tulee välttää.

Yhtiön tulee esittää tarkka tutkimussuunnitelma ELY-keskukselle vuosittain hyvissä ajoin, viimeistään kaksi viikkoa ennen tutkimuksiin ryhtymistä, jotta ELY-keskus voi valvoa luonnonsuojelulain noudattamista.

Malminetsintätoiminnan kairausjäljet, koemontut ja liikkumisen aiheuttamat jäljet malminetsintäalueella tulee saattaa mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan etsintätoiminnan päättyessä alueella. Kairausten jälkeen tulee varmistaa, ettei kairanrei'istä nouse pohjavettä maanpinnalle. Tarvittaessa kairanreiät on tulpattava. Kairauksissa mahdollisesti maahan jätettävät maaputket on katkaistava läheltä maan pintaa.

Vakuus

Hakemuksessa on todettu, että malminetsintä lupaa varten asetettavan vakuuden suuruus jätetään viranomaisen päätettäväksi.

ELY-keskus haluaa kiinnittää huomiota siihen, että kyseessä on lajistollisesti arvokas luonnonsuojelualue. Asianmukaisesta riskienhallinnasta ja -torjunnasta huolimatta vahingot ovat mahdollisia, ja vakuuden tulee olla riittävän suuri niiden korjaamiseen. Luonnonsuojelualueella kustannuksiin vaikuttaa esimerkiksi se, että pilaantuneen maaperän puhdistusmenetelmät on suunniteltava ja toteuttava niin, ettei toiminnasta aiheudu lisähaittaa suojeluarvoille.

Myös Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on katsonut, että malminetsintäalueen sijaitessa lähes kokonaisuudessaan Natura 2000 -alueella siihen liittyy sellaisia erityispiirteitä, joita koskevat seikat tulee ottaa huomioon vakuuden määrää arvioitaessa (Pohjois-Suomen HaO 13.5.2022 22/0021/1)

Muuta

Lapin ELY-keskus toteaa, että kaikessa toiminnassa tulee välttää turmelemasta alueen luontoa enempää kuin tutkimuksen tekemiseksi on välttämätöntä. Maastoliikennelain 5 §:n mukaan käytettäessä maastossa moottorikäyttöistä ajoneuvoa on vältettävä vahingon ja haitan aiheuttamista luonnolle ja muulle ympäristölle. Maastoajoneuvoilla

3.7.2023

liikkuminen tulee pääsääntöisesti tapahtua olemassa olevilla yksityisteillä, metsäteillä ja jäädytetyillä talviteillä. Yhtiö on hakemuksessaan rajannut Natura-alueella tapahtuvan moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla liikkumisen talvisaikaan ja luvitetuille reiteille. Myös Natura-alueen ulkopuolella moottoriajoneuvoilla liikkumista tulee välttää luonnontilaisilla soilla sulanmaan aikana. Maastoliikennelain 4 §:n mukaan maastoliikennelupaa ei tarvita malminetsintäalueella eikä 30 metrin etäisyydellä sen rajasta.

Hakija on hakemuksen liitteessä 1 ilmoittanut käyttävänsä suljettua veden kiertoa ja soijan talteenottoa.

ELY-keskus suosittelee, että maahan kajoavat toimenpiteet tehdään suoalueilla maan ollessa roudassa ja lumipeitteinen.

Malminetsintäalueen luoteisosa sijaitsee Kelujärvi-Rajala osayleiskaavassa maiseman monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi merkityllä alueelle (ma). ELY-keskus katsoo, että esitetyt tutkimukset eivät aiheuta kaivoslain 11 §:n kohdassa 5 tarkoitettua merkittävää maisemallista haittaa.

Alueella ei ole kaivoslain 9 § kolmannen momentin mukaisia liikennealueita.

Lausunto hakemuksesta täytäntöönpanemiseksi muutoksenhausta huolimatta

ELY-keskus toteaa lähtökohtana tulevan olla, että malminetsintäluvan mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä vasta, kun lupa on lainvoimainen (kaivoslaki 168 § 1 mom.). Täytäntöönpanomääräyksen edellytyksenä on, että täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa kaivosviranomaisen määräämän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa (kaivoslaki 169 § 2 mom.) Täytäntöönpanomääräyksen nojalla voidaan sallia vain sellaiset toimenpiteet, joiden suorittamisen jälkeen olot on mahdollista palauttaa aiempaa vastaaviksi (HE 273/2009).

ELY-keskus katsoo, että jos kaivosviranomainen antaa määräyksen täytäntöönpanosta, tulee ELY-keskuksen tässä lausunnossa esille nostamat asiat huomioida lupamääräyksissä.

Luonnonsuojelulain (9/2023) 143.1 §:n mukaisesti lausunto on annettu noudattaen luonnonsuojelulain (1096/1996) säännöksiä, koska asia on tullut vireille hallintoviranomaiseen ennen kesäkuun 1. päivää 2023.

Lausunnon laatimiseen on osallistunut Anne Lindholm maankäyttö ja ympäristövaikutukset -yksiköstä (pohjavesi).

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Merkintä sähköisestä allekirjoituksesta on dokumentin viimeisellä sivulla. Asian on esitellyt ylitarkastaja Maija Mäkelä ja ratkaissut luontoympäristöyksikön päällikön sijaisena ylitarkastaja Ari Neuvonen.

Tiedoksi

AA Sakatti Mining Oy
Metsähallitus/Luontopalvelut

Tämä asiakirja LAPELY/739/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/739/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Mäkelä Maija 03.07.2023 13:35

Ratkaisija Neuvonen Ari 03.07.2023 15:23

Lausunto
20.6.2023

ROIDno-2023-2074

Viite: Lausuntopyyntö 26.5.2023
Asia: SODANKYLÄ – ML2012:0036 Sakatti

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää kaivoslain (621/2011) §37 nojalla Lapin maakuntamuseolta lausuntoa Sodankylän kunnan alueelle kohdistuvasta malminetsintälupahakemuksesta ML2012:0036 Lupahakemuksen kopia liitteineen on toimitettu lausuntopyynnön yhteydessä Lapin maakuntamuseolle, ja siitä käyvät ilmi aiottu malminetsintäalue sekä suunnitellut toimenpiteet. Lapin maakuntamuseo lausuu asiasta Sodankylän kunnan alueesta (pl. saamelaisten kotiseutualue) vastaavana museolain (314/2019) mukaisena alueellisena vastuumuseona museolain §7 1 momentin 2 kohdan mukaisen kulttuuriympäristötehtävänsä puitteissa.

Aiottu malminetsintäalue sijaitsee noin 15 km Sodankylän keskustaaajamasta pohjoiseen käsittäen 493,30 ha:n alan. Alueen arkeologiset selvitykset ovat ajantasaiset, eikä malminetsintäalueelta tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita.

Malminetsinnässä käytetyt pienimuotoiset näytteenotot ja kairaukset muodostavat alueella mahdollisesti sijaitseville tuntemattomille arkeologisille kohteille verrattain pienen riskin. Hakemuksessa ei mainita koeurien käyttöä.

Johtuen alueen arkeologisten selvitysten ajantasaisuudesta ja käytettävien menetelmien pienestä kajoavuudesta, Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan käsillä olevan hakemuksen osalta ei ole tarvis edellyttää arkeologisia selvityksiä ehdollisestikaan.

Lapin maakuntamuseo kuitenkin muistuttaa, että muinaismuistolain (295/1963) §1 mukaisesti, on muinaisjäännökseen kajoaminen ilman muinaismuistolain nojalla myönnettyä lupaa kielletty. Tätä kieltoa ei kumoa min-

kään muun lain nojalla myönnetty lupa, kuten malminetsintälupa. Näin ollen muinaismuistolain §14 mukaisesti, jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ kohteen luona keskeytettävä välittömästi ja löydöstä on viipymättä tehtävä ilmoitus joko Museovirastolle tai alueellisen vastuumuseon (Lapin maakuntamuseo) arkeologille. Niin ikään muinaismuistolain §16 mukaisesti, jos alueelta löydetään muinaisesineeksi epäilty esine, tai sellaisen katkelma, on kaivuu paikalla lopetettava välittömästi ja otettava viipymättä yhteys joko Museovirastoon tai alueellisen vastuumuseon arkeologiin.

Siinä tapauksessa, että malminetsintälupa myönnetään, tulee ennen maastotöiden aloittamista esitettävä tutkimussuunnitelma toimittaa tiedoksi Lapin maakuntamuseolle.

Lausunnon karttaliitteissä esitetyt aluerajaukset ovat pyynnöstä saatavilla Lapin maakuntamuseon arkeologilta paikkatietoaineistona ESRIn .shp - formaatissa.

Rovaniemellä 20. kesäkuuta 2023

Jari-Matti Kuusela
arkeologi (FT, dos.)

Jakelu: Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
AA Sakatti Mining Oy
Lapin ELY-keskus
Museovirasto

Metsähallitus
PL 8016
96101 Rovaniemi
kirjaamo@metsa.fi

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
kaivosasiat@tukes.fi

Lausuntopyyntö 26.5.2023

Metsähallituksen lausunto malminetsintälupahakemuksesta Sakatti (ML2012:0036), AA Sakatti Mining Oy, Sodankylä

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää Metsähallitukselta kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla lausuntoa Sodankylän kunnan alueelle kohdistuvasta AA Sakatti Mining Oy:n (jäljempänä yhtiö) Sakatti (ML2012:0036) -nimisen malminetsintäalueen jatkoaikaa koskevasta hakemuksesta ja hakemuksesta luvan täytäntöönpanemiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Malminetsintä lupa-alueen pinta-ala on noin 493 hehtaaria, ja se sijaitsee suurelta osin Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnassa olevalla kiinteistöllä 758-891-1-12.

Tutkimussuunnitelman mukaan yhtiö hakee Sakatin malminetsintäaluetta koskevalle malminetsintäluvalla viimeistä yhden vuoden jatkoaikaa. Seuraavalle lupakaudelle esitettävä suunniteltu tutkimustoiminta koostuu geofysiikan lento-, maasto- ja reikämittauksista, keveistä tutkimusmenetelmistä, maaperä- ja kallioperäkairauksista, hydrogeologisista tutkimuksista ja vesinäytteenotosta sekä toiminnan seuraavia vaiheita palvelevista ympäristöselvitystöistä.

Metsähallituksen lausunto

Luonnonsuojelulain huomioiminen

Sen lisäksi mitä kaivoslaissa säädetään, sovelletaan kaivoslain mukaista lupa-asiaa ratkaistaessa ja muutoin kaivoslain mukaan toimittaessa muun muassa luonnonsuojelulakia (9/2023, LSL). Kaivoslain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 126/2022) todetaan luonnonsuojelulain soveltamisesta, että "- Tämä edellyttää kaivosviranomaisen muun muassa asettavan riittävän tarkkoja lupamääräyksiä sen varmistamiseksi, ettei luvan mukainen toiminta aiheuta luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta". Metsähallitus toteaa, että

malminetsintäluvassa annettavin määräyksiin tulisi huomioida muun muassa luonnonsuojelulain Natura 2000-alueita (34 §, 35 §), soidensuojelualuetta (138 §, asetus 852/1988) sekä eliölaajien suojelua (70 §, 74 §, 76–78 §) koskevat säännökset.

Natura 2000 -alue

Malminetsintä lupa-alue sijaitsee Viiankiaapa -nimisellä Natura 2000 -alueella (FI1301706), joka on perustettu erityisten suojelutoimien alueeksi (SAC). Alue on myös ilmoitettu komissiolle lintudirektiivin mukaisena erityisenä suojelualueena (SPA-alue). Natura -alueen pinta-ala on 6595 hehtaaria.

Yhtiö on laatinut Viiankiaavan Natura-alueen malminetsinnän Natura-arvioinnin "Sakatti malminetsintäalueen jatkolupahankkeen Natura-arviointi 2023" (Eurofins Ahma Oy 30.1.2023), josta Metsähallitus on antanut luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen lausunnon 31.3.2023.

Lausunnon johtopäätöksissä Metsähallitus on todennut, että vuodesta 2004 jatkunut malminetsintä on vaikuttanut Natura-alueen tilaan ja suunniteltujen tutkimusten yhteisvaikutukset kohdistuvat yhä laajemmalle alueelle, ja häiriöt kohdistuvat yhä suurempaan osaan alueella elävien lajien populaatioista. Alueen koskemattomuudelle aiheutuvat vaikutukset eivät kuitenkaan ole merkittäviä, mikäli erityisesti luontotyyppien osalta huomioidaan niiden kyky toipua/uudistua pitkällä aikavälillä. Koska laajamittaisimmat vaikutukset aiheutuvat mahdollisista poikkeustilanteista, on riskienhallintaan ja niiden torjuntaan kiinnitettävä erityistä huomiota. Metsähallitus edellyttää, että malminetsintähanke toteutetaan arvioinnissa esitettyjen lieventävien toimenpiteiden ja lausunnossa esitettyjen huomioiden mukaisesti.

Viiankiaavan soidensuojelualue

Metsähallituksen hallinnassa oleva alue on perustettu Viiankiaavan soidensuojelualueeksi lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi (851/1988). Soidensuojelualuetta koskevat rauhoitusmääräykset on annettu asetuksessa eräistä valtion omistamille alueille perustetuista soidensuojelualueista (852/1988). Alueen rauhoitussäännökset kieltävät muun muassa maa- ja kallioperän vahingoittamisen, ja siksi geologiseen tutkimus ja malminetsintä edellyttävät ympäristöministeriön lupa. Ympäristöministeriö on myöntänyt luvan 15.7.2020 ja sen on voimassa 31.12.2025 saakka. Metsähallituksen näkemyksen mukaan ympäristöministeriön myöntämän luvan tarve tulee kirjata malminetsintä lupaan.

Eliölaajien suojelu

Hakemusalueella esiintyy luonnonsuojelulla rauhoitettuja kasvilajeja, joiden hävittäminen on kielletty (74 §). Alueella esiintyy myös luontodirektiivin liitteen IV b

lajeja, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua (78 §). Toiminta-alueen lajistoinventoinneilla ja niiden perusteella tehdyillä toiminnan sijoitusratkaisuilla (suojelullisesti arvokkaiden lajien esiintymät sijoittuvat vähintään 30 metrin etäisyydelle suunnitellusta kairauspisteestä ja lähtökohtaisesti vähintään 15 metrin etäisyydelle suunnitellun reitin keskilinjasta) voidaan turvata alueen lajistoarvot. Metsähallitus esittää, että lupamääräyksiin varmistetaan toiminnan riittävät suojaetäisyydet uhanalaisten kasvilajien esiintymiin ja korostetaan kulkureittien huolellista merkitsemistä erityisesti niissä silmälläpidettävien lajien havaintojen keskittymissä, jossa edellä mainittu 15 metrin vähimmäisetäisyys ei täyty.

Metsähallitus kiinnittää kaivosviranomaisen huomion siihen, että uhanalaisen petolinnun suojelemista koskevan lupamääräyksen tulee vastata Natura-arvioinnissa esitettyä. Arvioinnin mukaan Natura-alueen ainoalle pesivälle parille aiheutuvat vaikutukset vältetään sillä, että malminetsintätoiminta Natura-alueella loppuu keväällä 15.3. mennessä. Tähänkin ajalliseen rajoitukseen liittyy epävarmuutta, joka liittyy sekä lajin varhaistuneeseen pesinnän aloitukseen ja seurantatiedon puutteisiin siitä, koska kyseinen pari saapuu Viiankiaavan reviirille. Metsähallitus viittaa tältä osin Natura-arvioinnista 3.4.2023 annetun lausunnon liitteeseen 1, joka koskee salassa pidettäviä lajeja. Ajallisesta rajoitteesta huolimatta alueella voitaisiin kuitenkin toimia, mikäli Metsähallituksen petolintuasiantuntija toteaa, ettei pesintä kyseisenä vuonna ole edennyt. Pesintätilanne varmistuu useimmiten kesäkuussa tarkastuskierrosten yhteydessä.

Luonnonsuojelulain 76 §:n mukaan viranomaisten on otettava huomioon uhanalaiset eliölajit asianmukaisen lain mukaisessa lupaharkinnassa. Säännöksen tarkoituksena on korostaa uhanalaisten eliölajien asemaa muun muassa kaivoslain mukaisessa päätöksentekomenettelyssä. Metsähallituksen näkemyksen mukaan tämä tarkoittaisi esimerkiksi uhanalaisten lajien aiempaa parempaa huomioimista malminetsintäluvassa annettavissa määräyksissä.

Kaivoslain mukaiset asiat

Tutkimusten ajankohdat ja menetelmät

Metsähallituksen näkemyksen mukaan sallittuja ovat vain ne malminetsintämenetelmät, joiden vaikutukset on asianmukaisesti arvioitu Natura-arvioinnin yhteydessä. Sallittujen tutkimusmenetelmien lisäksi lupamääräyksissä tulee antaa kairauspaikkojen enimmäismäärät, syväkairauksessa käytettävien kairausyksiköiden enimmäismäärä sekä rajattava tutkimusten ajankohdat Natura-arvioinnissa esitetyn mukaisesti.

Natura-arvioinnissa kuvatut muun muassa kairauksessa käytettävän veden ja kairaussoijan käsittelyä koskevat menetelmät ovat Metsähallituksen näkemyksen mukaan sellaisia hyviä käytänteitä, joilla voidaan vähentää malminetsinnästä aiheutuvia

ympäristövaikutuksia, ja jotka tulisi kaivoslain 51.3 §:n mukaisesti huomioida malminetsintämenetelmiä koskevia lupamääräyksiä annettaessa.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen erityisellä poronhoitoalueella

Poronhoitolain (848/1990) mukaan erityisellä poronhoitoalueella valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Myös laki Metsähallituksesta (234/2016) edellyttää, että sen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovittava yhteen siten, että poronhoitolaissa säädetty velvoitteet täytetään. Sakatin malminetsintäalue sijoittuu pääosin valtion maille. Lisäksi korkein hallinto-oikeus on antamassaan päätöksessä (KHO 25.8.2016 t.3526) todennut, että Sakatin alueella tapahtuvan malminetsinnän vaikutukset poronhoitoon käsitellään kaivoslain mukaisten asioiden käsittelyn yhteydessä. Edellä kuvatun perusteella Metsähallitus kehottaa lupaviranomaista huomioimaan Oraniemen paliskunnan perustellut näkemykset lupamääräyksiä annettaessa.

Tutkimustöistä ilmoittaminen

Metsähallitus vastaa luonnonsuojelualueverkoston hallintaan, käyttöön ja hoitoon liittyvistä tehtävistä ja muista luonnonsuojelulaissa osoitetuista viranomaistehtävistä (LSL 9 §) ja on siten kaivoslain 51.2 §:n 7 kohdan tarkoittama viranomainen. Malminetsintäluvassa annettavalla määräyksellä tulee varmistaa, että luvan haltija ilmoittaa maastotöistä Metsähallitukselle hyvissä ajoin, viimeistään kaksi viikkoa ennen toiminnan aloittamista. Näin Metsähallituksella on mahdollisuus valvoa luonnonsuojelulain noudattamista valtion luonnonsuojelualueella luonnonsuojelulain 122 §:n mukaisesti.

Vakuus

Kaivoslain 107 §:n mukaisen vakuuden tulee olla riittävä turvaamaan jälkitoimenpiteet ja mahdollisesta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat. Vakuuden suuruutta määritettäessä tulee huomioida alueen luonnonsuojelullinen arvo, malminetsinnän intensiteetti sekä alueen luonnontilaan palauttamisen kustannukset. Sakatin malminetsintäalue sijoittuu lähes kokonaisuudessaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella. Malminetsintäalueella on siten jo tästä syystä sellaisia erityispiirteitä, joita koskevat seikat tulee ottaa huomioon vakuutta asetettaessa ja riittävän vakuuden määrää arvioitaessa. Näin on myös Pohjois-Suomen hallinto-oikeus todennut 13.5.2022 antamassaan päätöksessä (22/0021/1). Lisäksi Metsähallitus muistuttaa kaivosviranomaista siitä, että kyseisellä Natura-alueella on tapahtunut öljy- ja polttoainevuotoja, joiden seurauksena on toteutettu pilaantuneiden maiden kunnostustoimenpiteitä. Vaikka yhtiö on asianmukaisesti huolehtinut velvoitteistaan,

tulisi Metsähallituksen näkemyksen mukaan mahdollisten polttoaine- ja öljyvuoodoista aiheutuneita suunnittelu- ja työkustannuksia käyttää yhtenä perusteena vakuuden määrää arvioitaessa.

Maastoliikenne

Kaivoslain esitöiden (HE 273/2009 vp.) mukaan kaivoslain 51 §:n nojalla malminetsintäluvassa olisi mahdollista antaa tarvittavat moottoriajoneuvolla liikkumista rajoittavat määräykset, esimerkiksi silloin kun alueella tiedetään olevan arvokkaita kasvi- ja linnustokohteita. Metsähallituksen näkemyksen mukaan malminetsintäluvassa annettavalla määräyksellä tulee rajata maastoliikennelain (1710/1995) 4 §:n mukaista oikeutta siten, että Natura-alueella maastoliikenne tapahtuu Natura-arvioinnissa esitetyn mukaisesti. Maastoliikenne tulee olla sallittua vain lumipeitteisenä aikana maaperän ollessa roudassa. Maastoliikenteessä on noudatettava ennalta suunniteltuja ja tarkastettuja reittejä, jotka on esitetty Natura-arvioinnissa.

Turvallisuuden parantaminen

Kaivoslain 11.2 §:n 1 kohdan nojalla ihmisten terveydelle ei saa aiheuttaa haittaa eikä yleistä turvallisuutta vaarantaa. Hakemusalueella sijaitsee moottorikelkkailu-ura, jonka ylläpitäjä on Sodankylän kunta. Malminetsintäluvan haltijan tulee varmistaa, ettei toiminnasta aiheudu vaaraa uralla liikkujille.

Metsähallitus edellyttää, että syväkairauksissa käytettävät maaputket katkaistaan mahdollisimman läheltä maanpintaa ja putkien päät tulpataan. Vähän lumen aikana putket ovat vaarallisia mm. poronhoitotöissä moottorikelkoilla liikkuville. Edellä mainitulla toimenpiteellä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään materiaalivahinkoja. Metsähallitus katsoo, että malminetsintäluvan haltija on kaikilta osin vastuussa näistä vahingoista Metsähallitukselle ja kolmannelle osapuolelle.

Vahinkojen ehkäiseminen ja niistä ilmoittaminen

Tutkimustoiminta tulee suunnitella siten, että puustolle aiheutuvat vahingot olisivat mahdollisimman vähäisiä. Malminetsintäalueelle kulkemisessa tulee huomioida, että Kärvaslammentie on osuustie, ja lupa tien käyttöön tulee hankkia tiekunnalta. Toiminnanharjoittajan tulee kaikilta osin vastata aiheuttamistaan vahingoista.

Tutkimussuunnitelman toteutumisesta raportoitaessa on Metsähallitukselle ilmoitettava myös mahdollisesti aiheutuneista maasto- ja puustovaurioista tai muista vahingoista.

Täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Hankkeesta vastaava on esittänyt malminetsintäluvan täytäntöönpanoa koskevalle pyynnölle perustellun syyn, joka liittyy toimenpiteisiin ryhtymisen tarpeellisuuteen ja viivytyksistä aiheutuviin haittoihin.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan päätösten täytäntöönpanoa koskevien määräysten antamisen ei pitäisi muodostua pääsääntöiseksi instrumentiksi aloittaa luvan mukainen toiminta Natura —alueilla, vaan muutoksenhauulle tulisi varata tosiasiallinen mahdollisuus ennen toiminnan aloittamista. Vaikka kyse on jatkoaikaa koskevasta päätöksestä, on huomioitava, että osa malminetsinnän vaikutuksista on kumuloituvia. Tämä seikka tulisi huomioida luvan täytäntöönpanoa koskevassa harkinnassa.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan kyseisessä tapauksessa malminetsintäluvan täytäntöönpanoa puoltaa se, että kysymys on yhden vuoden jatkoajasta tutkimusten loppuun saattamiseksi. Myös osa yhtiön hydrologisten ja hydrogeologisten tutkimusten jatkamisesta edellyttää malminetsintälupaa. Erityisesti tämä koskee hydrogeologisia kairauksia. Näistä 22 sijoittuu Viiankiaavan Natura-alueelle. Hydrogeologiset kairaukset tullaan toteuttamaan samoilta kairauspaikoilta kuin varsinaiset malminetsintäkairaukset. Yhtiö on samaan aikaan malminetsinnän kanssa suunnittelemassa kaivostoimintaa alueelle. Metsähallitus pitää tärkeänä, että suunnitellun kaivoksen hydrologisten vaikutusten arvioimiseksi käytössä olisi paras mahdollinen tieto. Tämä edellyttää hydrogeologisten tutkimusten jatkamista.

Kaivoslain esitöiden (HE 273/2009 vp) mukaan täytäntöönpanoa koskevassa päätöksessä tulee yksilöidä sallitut toimenpiteet. Lisäksi voidaan sallia vain sellaiset toimenpiteet, joiden suorittamisen jälkeen olot on mahdollista palauttaa aiempaa vastaaviksi. Mikäli kaivosviranomaisen päätyttyä antamaan malmietsintäluvan jatkoaikaa koskevan päätöksen yhteydessä myös määräyksen täytäntöönpanosta, tulee lupamääräyksen varmistaa, että toiminta vastaa Natura-arvioinnissa esitettyä. Erityisesti tulee varmistua, että uusimmassa Natura arvioinnissa (Eurofins Ahma Oy 30.1.2023) esitetyt vaikutuksia lieventävät toimenpiteet otetaan täysimittaisesti käyttöön.

Lisätietoja lausunnosta antaa maankäytön erityisasiantuntija Liinu Törvi (etunimi.sukunimi@metsa.fi, puh. 0206397703).

Elina Stolt
maankäyttöpäällikkö
Metsähallitus, Luontopalvelut, Lappi